

PB-PP1B-00000
BELGIE(N)-BELGIQUE

WALBURGSTRAAT 81 - 9100 SINT-NIKLAAS - T 03 766 03 23 - F 03 766 13 62
INFO@KOPIE-EXPRESS.BE WWW.KOPIE-EXPRESS.BE

DIGITAAL PRINTWERK
KOPIEERWERK
PLANKOPIE - PLOTSERVICE
POSTERPRINTING
CURSUSDIENTST VOOR SCHOLEN

INBINDWERK
GELEGENHEIDSDRUKWERK
HANDELSDRUKWERK
STEMPELS
PLASTIFICEREN

NOTIZIE 105

DERDE KWARTAAL 2019

Mijn
Italiaanse
Passie

Annick Boel - De Wilde
Eekhoornstraat 35 | 9100 Sint-Niklaas
+32 479 93 04 30
www.purapassione.be

Vesten 9 - Beveren

VERSLAG ACTIVITEITEN
ACTIVITEITENKALENDER
CULTUURKALENDER
ALGEMENE INFORMATIE

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER &
AFZENDER

KARIN TAVERNIER
PRINS KARELSTRAAT 14
B 9100 SINT NIKLAAS 03 777 96 43

secretariaat@anfiteatro.be

SEPTEMBER 2019
DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
AFGIFTEKANTOOR SINT NIKLAAS 1
ERKENNING P303621

ANFITEATRO

www.anfiteatro.be

Voorzitter

Romain Van Hautekerke
0476 934214
voorzitter@anfiteatro.be

Secretariaat

Karin Tavernier
03 7779643
secretariaat@anfiteatro.be

Penningmeester

Jacques Seeuws
penningmeester@anfiteatro.be

Bestuursleden

bestuur@anfiteatro.be
webmaster@anfiteatro.be

André De Haeck 03 7768514
andredh@skynet.be
Gijs den Dubbelden 09/348.39.70
dendubb.witlox@skynet.be
Modest Figeys 03/7755591
modest.figeys@hotmail.com
webmaster@anfiteatro.be
Geert en Marc Lehembre-Jottier 03 7668067
geert.jottier@skynet.be
Marc.lehembre@skynet.be
Silvie Van Haute
silvie_van_haute1993@hotmail.com
Brigitte Van Kogelenberg 03 7778345
bvankogelenberg@gmail.com
Chris en Marc Van Meerssche-Jonkers 03 776 59 68
m.vanmeerssche@telenet.be
Danielle en Achille Ziccardi-Van Gael 03 440 61 61
ziccardi@telenet.be

NOTIZIE

Gratis toegestuurd aan de leden.
Lid worden kost slechts 10 EUR voor één jaar.
Een volgend lid uit hetzelfde gezin betaalt 4 EUR
Nieuwe leden kunnen hun lidgeld
storten op rekening van Anfiteatro :

conto 413-9188521-59

IBAN : BE84 4139 1885 2159

BIC : KREDBEBB

REDACTIE

Anne-Marie Neckebroeck
Karin Tavernier
Romain Van Hautekerke
Brigitte Van Kogelenberg
Achille Ziccardi
Linda Crivits
Opmaak: B. Van Kogelenberg

Uw keurslager in het
centrum van de stad.

Keurslager De Castro

Hendrik Heymanplein 156
9100 Sint-Niklaas
03/777.64.64

Regina Paola
I SEGRETI DELLA BUONA CUCINA

Specialiteiten uit Italië

Hilde Gilles en Pieter Adams
Zandstraat 51, 9170 Sint Pauwels
tel : 0475 87 30 53

info@reginapaola.be www.reginapaola.be

boekhandel

't Oneindige verhaal

Stationsstraat 68,
9100 Sint-Niklaas Tel.03.776.52.25
oneindigeverhaal@skynet

Maer
Delicatesseslager

Vleeshouwersstraat 36 - Sinaai - ☎03/772 33 39

Voortaan drinken we **een glaasje 'erfgoed'** bij feestelijke gelegenheden! https://www.ilgazzettino.it/nordest/treviso/colline_prosecco_patrimonio_unesco-4604570.html <http://www.prosecco.it/it/territorio/unesco/#> CONEGLIANO _ VALDOBBIADENE

Tip van Luc Bosmans en Marina: Ga je met de auto richting **Zwitserland (of Italië) via Luxemburg**, dan kan je i.p.v. via Metz en Strasbourg eens via Saarlouis, Zweibrücken en Haguenau rijden. Tolvrij, rustig en een prachtige landschap. Door het Parc Naturel Regional des Vosges du Nord.

Liefhebber van podcasts? Dan moet je deze zeker eens beluisteren:

Leven met de maffia

Vanuit een klein dorpje op een heuvel in de Italiaanse regio Calabrië gaan journalisten Gabriella Adè - bekend van de podcast 'Kasteelmoord' - en Sanne de Boer op zoek naar de link tussen de Italiaanse maffia en Nederland. Je moet het maar durven, om je als twee jonge vrouwen te bewegen in de marge van de maffia en te gaan neuzen in de georganiseerde misdaad.

Aan de hand van justitiële informatie en persoonlijke verhalen uit Calabrië hoor je Gabriella Adè - zo nu en dan in vloeiend Italiaans - graven naar de tentakels van de Zuid-Italiaanse maffia in Nederland. Waarom is haar land zo in trek bij het machtige misdaadsyndicaat Ndrangheta, één van de machtigste maffiaclans van Italië? Een vijfdelige podcast die je Godfatheriaans beeld van de maffia lichtjes bijstelt en vooral huiveringwekkend dicht bij huis brengt.

<https://www.stitcher.com/podcast/npa-radio-1/leven-met-de-maffia>

Een nieuw werkjaar – het dertigste –, een nieuwe goed gevulde Notizie met een heel uitgebreide “Che cosa faremo”. Met zelfs een paar activiteiten in het Italiaans! En met muziek in een prominente rol. Dit wordt sicuramente een najaar om u tegen te zeggen.

Hopelijk vind ook jij je gading! We kijken er naar uit jullie talrijk te zien op onze activiteiten. Neem er meteen je agenda bij en kruis er de data in aan. Of beter nog: ga naar www.anfiteatro.be meld je meteen aan voor de activiteiten!

Wie zijn lidgeld tijdig stortte, vindt hierbij ook meteen z'n lidkaart 2019-2020! Je kan natuurlijk nog altijd storten, dan ontvang je je lidkaart bij één van de komende activiteiten. (De nodige info vind je op de linkzijde van deze 'In primo piano'.)

Vragen, bemerkingen, bedenkingen, suggesties of misschien een bijdrage voor onze Notizie van december? Eén adres secretariaat@anfiteatro.be

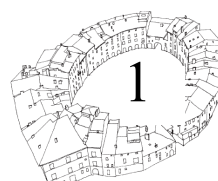
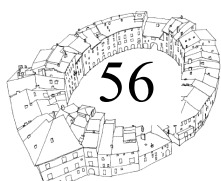
Intussen wens ik je “Buona lettura”.

Namens het bestuur van Anfiteatro, amici della cultura italiana,

Karin Tavernier

Werkten verder mee

Chantalle Lootens, Anne-Marie Neckebroeck, Betsy Neckers, Linda Crivits, Lucien Ulichnowski, Romain Van Hautekerke, Ornella Neri Ziccardi, Achille Ziccardi, Herman Cole en Mia Steel.

In primo piano	P 1
Che cos'abbiamo fatto?	
- Un pomeriggio particolare a Lucca	3
Che cosa faremo?	4
- Il capitale umano – The leisure seeker	10
Anfiteatro fotowedstrijd 2019	13
Viaggiare	
- Borghi d'Italia (III)	14
- Lucca (Lucca Italian School)	
- Voor wie ooit naar Lucca reist via luchthaven Firenze-Peretola	20
- Villa Pliniana – Torno – Lago di Como	21
Locali storici	
- Ristorante Crotto dei Platani - Brienno – Como	25
Da leggere	
- De laatste dag – Beppe Fenoglio,	26
- Morgenzee – Margaret Mazzantini	28
- Momenten van onverwacht geluk – Francesco Piccolo	29
- De laatste trein uit Ligurië	31
- Promemoria	32
Da vedere	
- DVD-besprekingen: Il miracolo en My brilliant friend	33
- Piranhas	35
Cronaca	
- Franco Barbieri, uomo d'altri tempi	36
Storia	
- Een niet zo bekende Vlaming in het buitenland	38
- Elena Cornaro - La prima donna laureata del mondo era italiana	41
- Guido Bentivoglio (1579 – 1644)	43
- Monza brum brum	45
- Una pappa da 135 tonnellate	48
Arte	
- Danza macabra	50
Stampa	
- Lorella e Rosy	52
Briciole	53

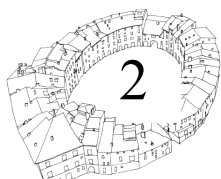
Meer details over de komende activiteiten krijgt u via
Notizie via mail.

HOE INSCHRIJVEN VOOR ONZE ACTIVITEITEN?

Kijk eens op

<https://anfiteatro.be/inschrijven.html>

Het ANFITEATRO-rekeningnummer is
BE84 4139 1885 2159

het grootste amfiteater ter wereld, zo schrijft de Italiaanse krant Corriere della Sera.

Wie zich onbeschaafd gedraagt, kan vanaf 1 augustus een fikse boete krijgen. Zo kost het beklimmen of betreden van fonteinen tussen de 160 en 450 euro. Vandalisme aan historische gebouwen kost daders tot 400 euro en op het verkopen of drinken van alcohol op straat staat een boete van tussen de 140 en 400 euro. Daders die het nog bonter maken kunnen zelfs een zogenaamde 'Daspo' krijgen, een tijdelijke verbanning van de plek waar ze hun boekje te buiten gingen, variërend van 48 uur tot 60 dagen. Ook het eten van een ijsje of een broodje leunend op een historisch monument wordt niet meer toegestaan.

“Blijft gastvrij”

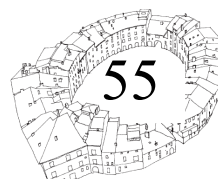
Het is burgemeester Virginia Raggi menens met het fatsoen in de stad. “Rome blijft een gastvrije stad, maar dat wil niet zeggen dat we allerlei gedrag moeten tolereren.” Al eerder heeft ze ambassadeurs van verschillende landen gewezen op de misdragingen van hun landgenoten in de Italiaanse hoofdstad én een zwarte lijst aangelegd.

Bij de vele historische monumenten controleert de gemeentepolitie op onbeschaafd gedrag. Voorlopig komt een ijsjesetende toerist op de Spaanse Trappen er nog vanaf met een waarschuwing, maar vanaf 1 augustus moet de creditkaart bovengehaald worden. Agenten zullen - gewapend met een mobiele betaalautomaat - meteen de boete innen.

Andrea Camilleri is niet meer. +

17/07/2019: Non ci ha lasciati soli. Ci sono i suoi libri. Le sue storie. Le sue parole, sempre dalla parte degli ultimi. Chi scrive rimane con noi. La terra ti sia lieve maestro.

Il grande scrittore siciliano, autore della fortunata serie di romanzi sul commissario di Vigata, è morto a 93 anni. Dai romanzi al teatro fino alle prese di posizione sulla politica, l'Italia piange uno dei suoi più grandi autori contemporanei.

Elk jaar tipt reisgids Lonely Planet verschillende reisbestemmingen. Op de 'Best in Europe'-lijst prijkt Slovaakije

bovenaan, samen met toppers zoals IJsland, Spanje en Italië. Maar ook Liechtenstein, Bosnië-Herzegovina en Schotland worden geprezen.

Op 5 prijkt Bari in Puglia: Bari werd

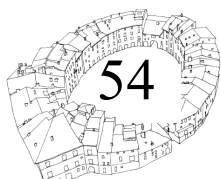
voor toeristen lange tijd gezien als springplank naar het beter bekende Puglia, maar de stad is een stop op zich waard. De straten zijn opgekuist, het nachtleven herleeft, en het culturele leven krijgt een boost.

(Bron: De Standaard: https://www.standaard.be/cnt/dmf20190613_04458291?_section=60501626&utm_source=standaard&utm_medium=newsletter&utm_campaign=lifestyle&adh_i=0223427b7d6bfc4bceac0eab4210eed8&imai=&M_BT=17309629873)

Nog droevig nieuws: misschien herinneren jullie nog het optreden in de salons ter gelegenheid van onze nieuwjaarsreceptie waarin de pianiste Sabrina Avantario en haar toenmalige echtgenoot de bariton, **Lorenzo Muzzi** optraden. Sabrina heeft achteraf nog de avond over Rossini verzorgd. Wij hebben vernomen dat Lorenzo op 47-jarige leeftijd op 30/06/2019 is overleden. Hij keerde na de echtscheiding terug naar Italië waar hij toch wel bijval genoot met concerten en optredens.

Een ijsje eten op de Spaanse Trappen, een selfie maken op de rand van de Trevifontein, even lekker je schoenen uitdoen bij het Pantheon na een lange wandeling door de Romeinse binnenstad... Vanaf 1 augustus kan dat niet meer. De gemeente Rome gaat toeristen - en lokale inwoners - beboeten voor onbeschaafd gedrag.

Het gemeentebestuur van de Italiaanse hoofdstad is het zat: de pootjebadende of - erger - zwemmende toeristen in de barokke fonteynen van de stad, de hordes losgeslagen dronken jongeren en de vandalen die het Colosseum bekladden. De afgelopen twee jaar waren er veertig toeristen die het nodig vonden hun namen te kerven in de gewelven van

Un pomeriggio particolare a Lucca

Kort verslagje van 'un pomeriggio particolare' a Lucca. Begin juni kreeg onze dochter Isabelle, die nu al 14 jaar in Italië woont, waarvan 7 in Lucca, een uitnodiging van Herman Cole en Mia Steel voor 'Un brindisi musicale'. Omdat wij dan ook in Lucca waren, was het leuk om ook aan te sluiten. Donderdag 13 juni, 18 uur: afspraak in de baluardo onder het Museo della Zecca. Herman had bevriende Lucchesi en Sint Niklazenaren, die al lang in Lucca woonden, uitgenodigd. Aanleiding was o.a. zijn vijftigjarige laurea als vertaler-tolk en aansluitend zijn half-eeuwenlange band met Lucca en zijn vijf jaar ereburgerschap van de stad. Op zijn eigen, onnavolgbare wijze, voerde hij ons door die halve eeuw aan de hand van liederen in Italiaans, Engels, Duits, Vlaams. Zelfs 'De vier weverkens' passeerden... En zijn compagnon Angelo Giannini van Lucca Italian School bracht in het Nederlands een lied van de Vlaamse groep Rum.

Herman stond stil bij ondertussen overleden mensen van het eerste uur, sprak zijn liefde en bewondering

uit voor Lucca en zijn mensen en nam ons -zoals altijd- in zijn greep. Zelfs onze kleinkinderen van 5 en 8 zaten gebiologeerd te kijken en luisteren, alhoewel ik moet toegeven dat voor Paolo, onze kleinzoon, de hapjes en drankjes -van het huis Pinelli (!) nog verleidelijker waren dan de gezangen...

Maar goed, je doet het Herman niet na, steeds gedreven! Hulde ook aan zijn vrienden, begeleiders, die hem instrumentaal en vocaal ondersteunden.

Zeer leuk intermezzo in ons verblijf in Italië.

Lucien en Odette

(Lucien Ulichnowski)

Zondag 13 oktober om 11u00 oude kapel van het Rode Kruisopvangcentrum Sint-Niklaas, Kasteelstraat 8.

MUZIEK OVER DE GRENZEN HEEN, Italianen binnen- en buiten

Aperitiefconcert met het Trio Calicantus bestaande uit Marleen Bergé, cello, Eleonora

Rapone, organetto en Gianluca Fortino, gitaar en mandoline.

De muziek draagt in zich een enorme rijkdom die ongreepbaar is. De muziek verdraagt geen muren en maakt geen onderscheid, ze vliegt boven alle menselijke conflicten uit en leert, voor wie weet te luisteren, onze aandacht te richten naar wat verenigt, naar wat ons verbindt met alle mensen en met de natuur. Ons programma wil licht werpen op deze sublieme boodschap die de muziek als kunstvorm incarneert.

"Italiaan zijn" heeft een veel diepere betekenis dan een stempel op een paspoort, het spreken van dezelfde taal...het gaat veeleer om het in zich hebben, het koesteren van een traditie, van een specifieke gevoeligheid die niet alleen Italië maar de hele mediterrane cultuur omvat.

De rijkdom van de muziek van Astor Piazzolla en Antonio Lauro, beide zonen van Italiaanse immigranten, is ondenkbaar als we het niet kaderen in een context van culturele uitwisseling en etnische verstrengeling.

Graag aanmelden - 5 euro voor iedereen

Bang om je reis letterlijk in het water te zien vallen? Daar hebben ze op het Italiaanse eiland Elba aan de Toscaanse kust iets op gevonden. Als het te veel regent, krijg je gewoon je geld terug.

Op het Italiaanse eiland Elba, nog het meest bekend als de plaats waar Napoleon zijn ballingschap doorbracht, hebben ze een nieuw project ingevoerd: **Elba No Rain**. Tijdens de maand mei krijg je er je geld terug van een overnachting als het die dag meer dan twee uur heeft geregend tussen 10 en 20 uur.

"Reisagentschappen hebben ons verteld dat boekingen met twintig procent kunnen dalen als er slecht weer wordt voorspeld. Op die manier willen we toeristen toch van ons eiland laten genieten tijdens een uitzonderlijke regenachtige dag zonder dat ze er een cent voor moeten betalen", zegt toerismedirecteur Claudio Della Lucia in een reactie aan CNN Travel.

Succes

Er zijn wel een paar voorwaarden: de actie geldt enkel bij hotels en accommodaties die zich aansluiten bij het project en enkel tijdens de maand mei. Al is het project nu al zo'n succes dat het waarschijnlijk zal worden herhaald in de herfst.

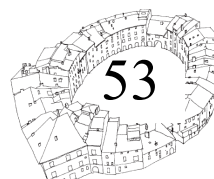
1542 – 1545 Nadat de **Italiaanse koopman Gian Carlo Affaitati** de inname van Antwerpen verhinderde, beloont Karel V hem met de adellijke titel heer van Gistel. Hij installeert zich als kasteelheer en pendelt met zijn gezin tussen zijn nieuwe domein in Gistel en hun palazzo in Lier, waar hij bekendstaat als weldoener. Bij de geboorte van zijn zoon schenkt hij twee glasramen aan de Sint-Gummaruskerk in Lier...

<https://www.standaarduitgeverij.be/de-gestolen-glasramen-neemt-je-mee-naar-het-lier-van-de-zestiende-eeuw/>

Een gouden tip voor wie in het Italiaans wil rijmen:

www.cercarime.it Herman Cole probeerde even met Anfiteatro en kreeg: <https://www.cercarime.it/?rima=ANFITEATRO>

Misschien krijgt iemand zin om iets te doen rond 30 jaar Anfiteatro?

Lorella e Rosy,

la prima unione civile tra due donne della Marina Rosa Maria Mogavero e Lorella Cipro, rispettivamente maresciallo e tenente di vascello, hanno celebrato il loro matrimonio presso il Camec, il Centro di arte moderna e contemporanea di La Spezia, splendida cornice cittadina che ha raccolto amici, parenti e colleghi, che a fine cerimonia hanno organizzato il tradizionale picchetto d'onore per far passare sotto le spade di servizio sguainate le due neosposte, entrambe in divisa ufficiale e sciabola. Ad accompagnarle, come dimostra una foto pubblicata su Facebook da Rosa Maria Mogavero, anche uno dei cagnolini della coppia. Il loro "sì" è arrivato in risposta ai tanti "no" sbandierati a Verona. Due donne militari della Marina Italiana si sono sposate a La Spezia, ad un giorno di distanza dalla fine di quel

Congresso delle famiglie tenutosi nella città di Giulietta e Romeo, nonché dagli strascichi e dalle polemiche dedicate alla famiglia tradizionale e "naturale". Lorella e Rosy (e i loro cinque bulldog) sono l'immagine della felicità. Il tenente di vascello Cipro e il nocchiere Mogavero, fresche spose immortalate sorridenti sotto un ponte di sciabole della Marina, foto diventata virale, non si aspettavano tanto clamore. E nemmeno gli auguri e i complimenti della ministra della Difesa, Elisabetta Trenta, che le considera esempio di «una importante evoluzione culturale, nelle Forze Armate e nel nostro Paese». «Abbiamo ricevuto molti commenti: la stragrande maggioranza complimenti per il nostro coraggio. Ma non ci sentiamo così coraggiose: per noi il matrimonio è l'evoluzione naturale dell'amore» dicono quasi all'unisono. Ma sull'unione civile non tutti la pensano così. Vi ha spazzato la Trenta? Rosy: «Cogliamo l'occasione per ringraziare la ministra che ci ha onorato con il suo augurio».

Bron: https://27esimaora.corriere.it/19_aprile_02/io-rosy-supportate-tutti-equipaggi-sono-famiglia-bb4e7476-557a-11e9-ac1d-631b8415241b.shtml?refresh_ce-cp

Vrijdag 18 oktober om 18u30
Parochiezaal, Hof van Belsele te Belsele

BUTTACHICCHI

Graag nodigen we jullie uit voor ons jaarlijks **Anfiteatro- etentje, voor de kenners : de Buttachicchi** (Spreek uit: 'BoettaKiekkie'). Na het succes van vorig jaar blijven we bij de formule: 'Specialisten uit onze kring koken voor onze gasten'.

Hierbij alvast het menu

MENU "COME A CASA LORO"

<i>Aperitivo</i>	<i>Prosecco di Valdobbiadene</i>
<i>Antipasto</i>	<i>La fantasia cromatica dal carrello</i>
<i>Primo piatto</i>	<i>La pasta e fagioli, tradizionale della cucina contadina</i>
<i>Secondo piatto</i>	<i>La parmigiana di melanzane della nonna</i>
<i>Dessert</i>	<i>La cotognata al gorgonzola dolce su letto di pan di fichi</i>

Ook volgens de gevestigde tradities: Anfiteatro biedt het aperitief aan....

Wijnen bieden we aan tegen democratische prijzen (water is helemaal gratis) en voor de ambiance zorgen we ook dit jaar zelf !

Inschrijven gebeurt via de Anfiteatro-rekening met mededeling 'Butta'. Leden € 25, niet-leden betalen € 30.

Aarzel niet ... **Er zijn slechts 50 zitjes**

Sintsdag 19 november 2019 's namiddags

vertrekpunt in Sint-Niklaas en vertrekuur worden nader gepreciseerd.

...**MET DE STAFF VAN SINT...**

Op vier Sintsdagen in november en december 2019 ontvouwt Anfiteatro-lid Herman Cole -animator en auteur van *De Zaak van Sinterklaas*- nieuwe moge-

lijkheden om in goed gezelschap achter de patroonheilige van zijn geboortestad aan te gaan. Telkens **gedurende twee à drie uur** begeleidt hij **maximaal 15 wandelaars** op **ludieke belevingstochten**. Verwacht hier de ontdekking van een onbekend Sint-Nicolaasitem, dáár een muzikaal momentje, ginder een volks spelintermezzo of een poëtisch pralientje. Elke literaire stadskerncruise zal de tongval van een gastland hebben... Turks, Russisch, Vlaams. Sintsdag 19 november wordt '...met de Staff van Sint...' gesneden peperkoek voor leden van Anfiteatro: (nagenoeg) alles wat die middag zal te horen zijn of zal verteld worden klinkt in het Italiaans. Begin je kennis alvast op te poetsen!

Alle verdere details betreffende '...met de Staff van Sint...' staan met ingang van 12 oktober op www.dezaakvansinterklaas.eu/met-de-staff-van-sint.html

Dinsdag 19 november 2019 van 20u00 tot 22u00
zaal de Kouter, Koutermolenstraat 8b in Belsele

'DE GUSTIBUS ET COLORIBUS, OVER SMAKEN EN KLEUREN...'

Rond het centrale thema van de 'Week van de Smaak'

We gaan op smaakreis naar Sicilië met Dirk de Muynck van *Antico Sapore*. Vanuit zijn passie voor Sicilië heeft Dirk in 2012 het bedrijfje *Antico Sapore*-De smaak van weleer- opgericht. Bij hen kan je terecht voor Siciliaanse specialiteiten van biologische landbouw. Ze werken daarvoor samen met kleine familiale bedrijfjes en coöperaties die actief zijn in de **Italiaanse anti-maffia beweging**. Hij brengt ons dit boeiende verhaal...en laat ons ook de wijn proeven.

Na de inleiding laten de vrijwilligers van de Wereldwinkel Belsele ons proeven van de producten van *Libera Terra*, één van de Siciliaanse projecten. www.liberaterra.it Zij voorzien 4 Italiaanse proevertjes -hapjes met als afsluiter een glaasje limoncello. Producten kunnen achteraf aangekocht worden in de

Così, in qualche rappresentazione, ci saranno state coppie assortite, come i cioccolatini, ma quando la dieta è iniziata per tutti e i cioccolatini sono rimasti argomento tabù, il sarto avrà certamente risparmiato sui costumi fino a ridurli davvero al minimo. Da un paio di pantaloni si potevano ricavare tre mantelli e da tre mantelli, ormai diventati inutili, ci usciva il sipario.

Si diventava etoile al raggiungimento del peso forma e ti guadagnavi un posto in paradiso più che per la bravura, per consunzione. Anche i comprimari aveva-

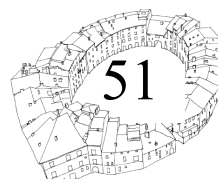

no la loro importanza perché era affidato loro il compito di reggere, naturalmente con grazia e giusta postura, il corpo del futuro de cuius.

I titoli degli spettacoli erano scelti in maniera opportuna: il primo step sarà stato

"Cenerentola" (sottotitolo "avanzi di cucina") per passare in cartellone ad un assolo spettacolare "La morte del cigno" (sottotitolo "io ce l'ho fatta per prima") per arrivare al tripudio della "Danza macabra", un'esibizione corale che avrà coinvolto trombe e tromboni per ricoprire lo sgradevole tintinnio di ossa. A meno che il coreografo, d'accordo col musicista, non avrà avuto anche la bravura di calibrare quel rumore sinistro sulle note dello xilofono e del triangolo, come si dice, " a futura memoria".

Ornella Ziccardi

Danza macabra

C'è sempre stata una polemica sulle diete da seguire, soprattutto in Italia.

Si dice che al nord le donne siano più alte e longilinee perché lavorano e hanno poco tempo per pensare al cibo, sia da cucinare che da mangiare. Al centro Italia c'è una cultura più gastronomica e, quindi, le signore tendono ad ingrassare perché cedono ai piaceri della tavola. Al sud, non ne parliamo, i prodotti della terra sono talmente vari e abbondanti che la varietà di piatti in cucina, soprattutto conditi con abbondante olio buono, fanno aumentare le "maniglie dell'amore" con soddisfazione del partner e dello stomaco.

C'è comunque, a qualsiasi latitudine e longitudine del mondo, una categoria di donne che deve stare attentissima alla dieta che deve essere calibrata e non eccedere mai.

E' la categoria delle ballerine.

In un paese della provincia di Bergamo, Clusone, ha vissuto un coreografo che aveva in mente, però, dei modelli di riferimento davvero esagerati. Il suo nome era Giacomo Borlone de Buschis e, per fortuna, ha sciolto il suo corpo di ballo molti anni fa.

Tra l'altro bisogna osservare che ha scelto ballerini, come posso dire, prima e dopo la cura. Probabilmente la proposta sarà stata: "Tu puoi entrare a lavorare con me ma ti devi adeguare alla mia LINEA di condotta".

nabijgelegene Wereldwinkel.

Inscrijving door storting van 12 euro voor leden en 14 euro voor niet-leden. En dit graag voor 10 november. _

Vrijdag 22 november, donderdag 23 januari, vrijdag 20 maart telkens van 14u00 tot 16u30 conferentiezaal van de BIB, Heymanplein te Sint-Niklaas

DE BAROKMUZIEK, ITALIË'S PRACT EN PRAAL

Voordrachten met luisterfragmenten voor alle nieuwsgierige muzikliefhebbers!

In het Nederlands

De barokmuziek in het Italië van de 17de eeuw is tot vandaag nog steeds de meest ingrijpende scharnierperiode in de geschiedenis van onze westerse muziek. De opera met zijn aria's en recitatieven, de castraten, het concert, de symfonie, ... allemaal dingen die voor de muzikliefhebber van vandaag vertrouwd in de oren klinken en zó vanzelfsprekend zijn. Componisten zoals Monteverdi, Vivaldi, Pergolesi, Corelli zijn niet meer weg te denken.

Waar, wanneer, waarom en hoe is dat alles ontstaan? Wie waren die componisten eigenlijk? Hoe zit dat nu met die castraten? Basso continuo, monodie, wat is me dat? De invloed van de vioolbouwers uit Cremona (Stradivarius)? ...Vele vragen, die een antwoord verdienen.

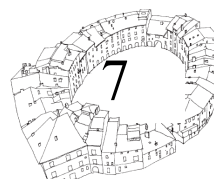
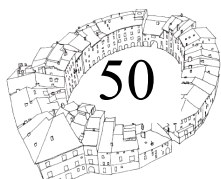

ANFITEATRO BESTAAT IN 2020 DERTIG JAAR. EEN JUBILEUMJAAR!

La nobiltà obbliga! Een uitgelezen moment om aan die glorierijke periode uit de Italiaanse muziekgeschiedenis de nodige aandacht te geven. Muzikale kennis is hiervoor helemaal niet nodig. Één voorwaarde: je moet een nieuwsgierige muzikliefhebber zijn.

Tijdens een **cyclus van drie voordrachten** en aan de hand van zorgvuldig gekozen **muziekfragmenten** wordt dit boeiende verhaal u verteld op een toegankelijk manier door Jacques Seeuws, sinds jaren

Anfiteatro lid én hartstochtelijke muziekiefhebber. Tijdens de pauze wordt u een drankje aangeboden.

Inschrijven voor één voordracht loopt via de website; betalen gebeurt aan de zaal. Anfiteatro-leden € 6, niet-leden € 8.

Inschrijven voor de hele reeks doet men door zijn bijdrage te storten op de Anfiteatro-rekening: BE84 4139 1885 2159 met vermelding 'barokmuziek'. Leden betalen dan € 15, niet-leden € 21.

Maandag 25 november om 14u30
Woonzorgcentrum Lindehof, Kerkstraat te Belsele

EVVIVA L'ITALIA

een muzikale rondreis door Italië

Anfiteatro's kamerkoor *La Piazzetta* neemt ons en de residenten van het woonzorgcentrum mee op een muzikale reis door Italië; waar mogelijk worden de liederen ondersteund door mooie sfeerbeelden. Tijdens de pauze zorgen we voor een Italiaanse versnapering.

Gratis voor de bewoners van het WZC, andere toeschouwers betalen € 2.

Deze activiteit loopt in het kader van '50 jaar Cultuurraad Sint-Niklaas'.

Woensdag 27 november en woensdag 4 december 2019 om 20u00
Studio Rubens, Stationsstraat 86 te Zwijndrecht

FILMFORUM ZWIJNDRECHT

Met op 27 november "The Leisure Seeker" uit 2017 (Oud worden is een zegen, oud zijn valt tegen) ... en op 4 december uit 2013 "Il Capitale Umano". (Intelligente, stijlvolle thriller en tevens een bijtende kritiek op de Italiaanse klassen-maatschappij.)

We bieden twee films van Paolo Virzi, de Italiaanse filmregisseur die het Italiaanse leven zo treffend weet te vatten en waarvan we vorig jaar reeds "La

dei blocchi fino a Milano rimase via acqua fino al 1920, per poi passare su strada.

Sui barconi che portavano "la pappa" al Duomo per farlo crescere e diventare un ometto di tutto rispetto era scritto un acronimo: A.U.F. ovvero "Ad Usum Fabricae" perché questi barconi, proprio per la loro destinazione, erano esenti da dogane e dazi. E dall'acronimo A:U:F viene fatto derivare il modo di dire "mangiare a ufo" cioè consumare un pasto gratis (a sbafo).

L'esigua larghezza della vena di questo marmo rende difficile e costosa la sua estrazione. Tale incognita, tuttavia, non ha mai fermato lo slancio della Veneranda Fabbrica, che ancora oggi affronta la grande impresa di conservazione del Monumento con responsabilità, curando la coltivazione e la manutenzione della Cava grazie all'impiego di personale altamente qualificato e con il supporto delle tecnologie.

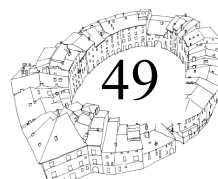
Questo che si vede è l'ultimo bocconcino fornito dalla cava di Candoglia alla Fabbrica del Duomo, praticamente il dessert: 50 metri cubi per 135 tonnellate di peso.

Prima considerazione. C'è da constatare che la creatura, come dice l'anzianità, non ha più i denti da latte (è nato nel 1386) ma c'è da augurarsi che non abbia ancora bisogno della dentiera per azzannare un dessert così impegnativo.

Seconda considerazione. Forse Gandhi non era obeso perché gli mancava la salle à manger?

Terza considerazione. Vista la nuova toponomastica di Milano e la copertura di via Laghetto, si può portare quest'ultimo bocconcino in Duomo senza dover remare fino all'altar maggiore.

Ornella Neri Ziccardi

Una pappa da 135 tonnellate

Perbacco! Ieri, 29 giugno, sul Corriere della Sera è apparso un articolo dal titolo molto particolare: "Il taglio del marmo che nutre il Duomo".

Da milanese non ho avuto dubbi ma un lettore di Agrigento o di Posillipo cosa avrebbe potuto pensare?

"Il taglio", visto che si parla di nutrimento, rimanda chiaramente ad una bella fetta di torta.

I dolci "marmorizzati" esistono e sono quelli che hanno un impasto a più colori.

Il dubbio nasce spontaneo quando ti devi immaginare una fetta di torta marmorizzata di 135 tonnellate! Appunto, perbacco! Chi è la bestia insaziabile? Il Minotauro si pappava 12 maschiotti e 12 fanciulle, rigorosamente ateniesi; uno stuzzichino, al confronto, pura dieta mediterranea.

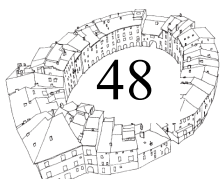
Come al solito la storia ci viene in aiuto.

A monte della frazione di Candoglia, nel comune di Mergozzo, sulla sinistra del fiume Toce e proprio all'imboccatura della Val d'Ossola, in Piemonte, si trovano le sorgenti vive del Duomo di Milano, da cui proviene il marmo che compone la Cattedrale.

La sua bellezza cristallina screziata di rosa, unita alla grande resistenza dovuta alle eccezionali caratteristiche fisico-chimiche, ha portato un contributo di straordinario valore alla realizzazione del Monumento e ne ha condizionato l'architettura, la statica e la parte ornamentale.

Fu Gian Galeazzo Visconti a decidere di sostituire il mattone, originariamente pensato per la costruzione del Duomo nel progetto iniziale, con il marmo. A questo scopo, il 24 ottobre 1387, cedette in uso alla Veneranda Fabbrica la Cava di Candoglia e concesse il trasporto gratuito dei marmi fino a Milano attraverso le strade d'acqua. Il trasporto del materiale fino a Milano avveniva dal Toce al Lago Maggiore, lungo il Ticino e il Naviglio Grande e poi dentro alla città fino alla darsena di Sant'Eustorgio. Attraverso il sistema di chiuse, realizzato dalla Fabbrica, arrivava fino al Laghetto (oggi Via Laghetto), a poche centinaia di metri dal cantiere della Cattedrale, nel cuore della città.

Anche dopo la chiusura del Laghetto, il trasporto

pazza gioia" vertoonden.

Er is voldoende parkeergelegenheid aan de overkant van de filmzaal, ter hoogte van de Sporthal.

Toegangsprijzen:

voor beide films € 10 (voor leden en Z-pas) en € 12 (niet-leden)

prijs per film: € 6 (voor leden en Z-pas) en € 7 (niet-leden)

Dit is een samenwerking van Davidsfonds en Markant Zwijndrecht met Anfiteatro. Meer info over beide films staat te lezen op pagina 11 en 12'.

Zondag 15 december in de late namiddag

THEATERLIEFHEBBERS ... HOU DIE MIDDAG VRIJ ...

Misschien valt ons die dag nog een prettige verrassing uit de Veneto in de schoot.

Zondag 26 januari 2020 om 15u00

Koninklijk Conservatorium, Biezelkapelstraat 9 te Gent.

NIEUWJAARSCONCERT VAN LYRICA

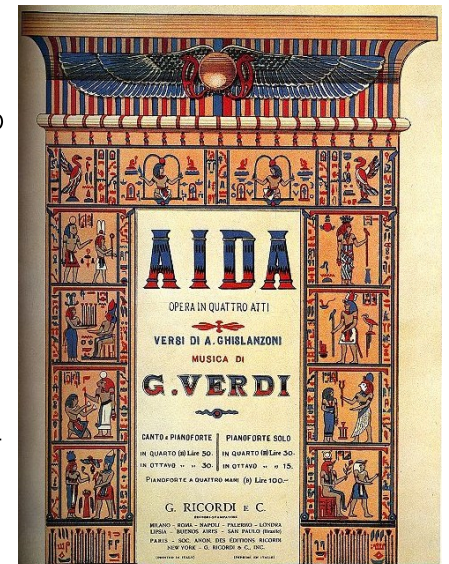
Deel 1 met grote selectie uit "Aida" van Giuseppe Verdi

met o.a. sopraan Weiwei Li, tenor Fabio Serani, mezzo-sopraan Ambra Vespasiani en bariton Ettore Nova

Deel 2 met fragmenten uit opera, operette, zarzuela en musical met sopraan Qilian Chen en alle andere solisten.

Begeleiding door het Brussels Symphony Orchestra o.l.v. Giacomo di Tollo

Anfiteatro reserveerde 20 tickets aan 21 €. Reserve-

ren door storting op rekeningnummer Anfiteatro met vermelding Nieuwjaarsconcert Lyrica.

Twaalf woensdagen telkens van 14.00 u. tot 16u00

Vrouwencentrum, Nieuwstraat te Sint-Niklaas. (Niet enkel voor vrouwen!)

2019: Okt 2, 9, 16, 23, 30/Nov 6, 13, 20, 27/Dec 4, 11, 18,

2020: Jan 8, 15, 22, 29/Feb 5, 12, 19, 26/Maa 4, 11, 18, 25

QUATTRO CHIACCHIERE IN ITALIANO

Onze eigen informele babbelmiddgen in het Italiaans, onder leiding van native speaker Achille Ziccardi.

Elk jaar organiseert Anfiteatro twee reeksen Babbelnamiddagen. De eerste reeks loopt van oktober tot december, de tweede van januari tot maart. Elke reeks bestaat uit 11 à 12 bijeenkomsten, een eventuele voortzetting kan besproken worden. Het is de bedoeling op een aangename, niet-schoolse manier ons Italiaans in te oefenen. De nadruk ligt op praten en interactie tussen de deelnemers. Native speaker Achille geeft ondersteuning. Op het einde van elke sessie zoeken we samen naar drie gepaste onderwerpen voor de volgende ontmoeting. Men kan zich dus voorbereiden en ook ieders favoriete onderwerp komt aan bod. Voor meer informatie kan men terecht bij bestuursleden Achille en Brigitte.

De bijdrage in de onkosten voor elk van beide reeksen bedraagt telkens € 96, leden betalen slechts € 72. (Wie later aansluit betaalt enkel voor de nog komende sessies... Lees hierover meer op de website).

Inschrijven loopt via de ANFITEATRO-rekening met de vermelding 'Babel'.

sarcofago diviene oggetto di venerazione e per secoli, ogni anno, nell'anniversario della morte di Teodolinda, il 22 gennaio, si svolge una cerimonia all'altare di quella cappella, presso il suo sepolcro.

Sempre nella cappella di Teodolinda un altro tesoro: la corona ferrea.

La corona ferrea o corona di ferro è un'antica e preziosa corona che venne usata dall'Alto Medioevo fino al XIX secolo per l'incoronazione dei Re d'Italia. Per lungo tempo, anche gli imperatori del Sacro Romano Impero ricevettero questa incoronazione. Sembra piccola per teste lillipuziane ma ne hanno rubato un pezzetto.

All'interno della corona vi è una lamina circolare di metallo: la tradizione vuole che essa sia stata forgiata con il ferro di uno dei chiodi che servirono alla crocifissione di Gesù. Per questo motivo la corona è venerata anche come reliquia, ed è custodita nel Duomo di Monza nella Cappella di Teodolinda.

Oddio, quante cose ho visto, che storie meravigliose, quanta poesia.

Andava alla stazione sognando corone, paggi, pergamene, velluti e destini regali.

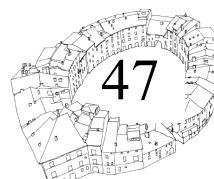
Ecco la stazione. Appare il suo lui, il suo Autari, il suo Agilulfo.

Lo abbraccia ma lui, sudato, la scansa. Lei vede che è felice; gli sorride e lui, senza guardarla troppo e bevendo birra a gogo esclama: " Mi sono divertito un botto."

Brum brum.

Ornella Neri Ziccardi

za.

La moglie di brum brum vuole approfondire la storia dei due mariti.

Nel 589 Authari sposò Teodolinda al termine di una precisa politica di alleanze: per ingraziarsi il Papa di Roma e proteggersi contro i Bizantini, aveva deciso di sposare la figlia di un cattolico, duca bavaro, ma di origini longobarde da parte di madre.

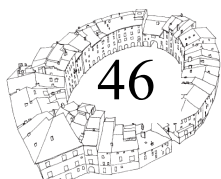
Una leggenda romantica racconta l'incontro fra Authari e Teodolinda: sembra che il re, prima di sposare Teodolinda, volesse vederla dal vivo, quindi si travestì da ambasciatore longobardo ed andò in Baviera. Come la vide, gli piacque subito: si fece offrire da lei una coppa di vino e nel prenderla le sfiorò il viso con un dito dalla fronte alla bocca. Sembra che anche Teodolinda fosse stata turbata da questo incontro e che si innamorò di Authari: insomma, quello che diremmo al giorno d'oggi un coup de foudre.

E già fino a qui la storia le piace, ma ecco il secondo tempo...

Sempre una leggenda narra che Teodolinda esprimesse il desiderio di sposare Agilulfo, di Torino, da lei già notato e per il quale aveva provato subito interesse. Gli scrisse così una lettera dove chiedeva chiaramente a lui di sposarlo, cosa davvero intraprendente per essere nel 500. Andò ad incontrarlo a Lomello, si fece portare una coppa di vino, bevve un sorso e gli porse il resto. Agilulfo in segno di rispetto si inginocchiò e le baciò la mano, ma Teodolinda le rispose che avrebbe dovuto baciarle la bocca. Insomma, una donna all'avanguardia ed intraprendente la nostra Teodolinda! Bella era bella davvero; e che regalità con quella meravigliosa corona.

Ormai la visitatrice è completamente rapita dalla storia della regina, raffigurata nella cappella a lei intitolata. Lascia perdere le decorazioni barocche dell'interno e si reca direttamente dove la porta il cuore, alla cappella della regina. La serie delle Storie di Teodolinda si compone di 45 scene disposte su cinque registri sovrapposti che rivestono interamente le pareti.

Il primo matrimonio, il viaggio di nozze, il secondo e il secondo viaggio; potere, regalità, saggezza, governo, stima. Ma anche alla sua morte, avvenuta nel 627, grande devozione. Teodolinda è sepolta all'interno della Basilica. Il luogo della sepoltura è subito fatto segno di devozione, sino al 1308, quando i resti della sovrana vengono traslati in un sarcofago, oggi collocato all'interno della cappella della Regina. Anche il

FILMFORUM

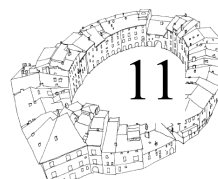
IL CAPITALE UMANO EN THE LEISURE SEEKER

De talentvolle Italiaanse cineast Paolo Virzi, geboren in 1964 in Livorno, hield als jonge tiener van de coming of age-romans van onder andere Mark Twain en Charles Dickens. Het is dan ook niet verwonderlijk dat we in al zijn films zien hoe deze als model dienden voor zijn scenario's. In 1984 debuteerde hij met **La bella vita**. Deze romantische komedie over het leven van de werkende klasse in Toscane ging in première op het filmfestival van Venetië en kaapte er prijzen weg. Na

La bella vita en vele films later liet hij zich in 2010 opnieuw opmerken met het nostalgisch familiedrama **La prima cosa bella**, over een moeilijke moeder-zoon relatie, eveneens warm onthaald door pers en publiek.

Vier jaar later gooide hij hoge ogen met **Il capitale umano**, een Italiaans drama gebaseerd op de gelijknamige roman van de Amerikaanse auteur Stephan Amidon. Virzi verplaatst het verhaal dat speelt in Amerika naar het hedendaagse Noord-Italië. Een fietser wordt aangereden en beland gewond in een gracht. De kijker is getuige van de gevolgen van deze gebeurtenis voor twee gezinnen uit verschillende milieus: dat van Dino en zijn tienerdochter en anderzijds dat van de steenrijke Giovanni en zijn vrouw Carla. Deze meeslepende, knap gemaakte whodunit met uitstekende vertolkingen van Valeria Bruni Tedeschi en Valeria Golino, was de Italiaanse Oscarinzending en kreeg lovende kritieken in de internationale pers. Zo blokte het Amerikaanse filmtijd-

schrift Varity : 'Perfectly cast. This slick, stylish fusion of class critique and murder mystery confirms Paolo Virzi as one of Italy's more dynamic directors'.

Na het aangrijpende **La pazza gioia**, de Italiaanse **Thelma & Louise**, over de vriendschap tussen een aristocrate en een depressieve drugsverslaafde, maakte hij twee jaar geleden zijn eerste Engelstalige film **The Leisure Seeker**, naar de gelijknamige roman van de Amerikaanse schrijver Michael Zadorian, met steracteurs Helen Mirren en Donald Sutherland. Respectievelijk spelen ze Ella, kankerpatiënte, en John, een dementerende literatuurprofessor. Samen beslist het hoogbejaard koppel, om de bemoeienissen van hun artsen en kinderen achter zich te laten om met hun oude camper The Leisure Seeker, Detroit te verlaten en een laatste trip te maken door de Verenigde Staten met als eindbestemming het Ernest Hemingway House in Florida, een lang gekoesterde wens van John.

Ondanks het trieste onderwerp met de presidentsverkiezingen van 2016 als achtergrond weet Virzi het geheel luchtig te houden. En dat is vooral te danken aan het wondermooi samenspel tussen Mirren en Sutherland waardoor deze lauw onthaalde roadmovie toch de moeite is om te zien.

Net als Paolo Sorrentino (*La grande bellezza*) vertegenwoordigt Paolo Virzi de nieuwe hoop van de Italiaanse cinema.

Linda Crivits

Monza brum brum

(vroem vroem in het NL)

Non solo un autodromo...

C'è un solo motivo per andare a Monza: l'autodromo. Per una cifra accettabile e su rigorosa prenotazione, ti fanno fare un paio di giri di pista per provare l'ebbrezza della formula 1. Brum brum brum. Ti siedi sulla monoposto e sei comodo come sul bidet pronto, se necessario, a usarlo nella maniera più rapida e opportuna.

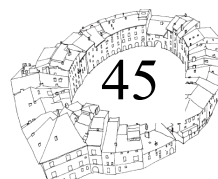
Roba da uomini forti che amano le sensazioni forti. Curioso, però, che prima di separarsi alla stazione della cittadina lui dica a lei: "Visto che vai a visitare il Duomo, una preghiera per me che affronto il rischio con sprezzo del pericolo".

Lei, appena arrivata, senza neanche entrare, pensa al suo uomo e lo raccomanda a S. Giovanni Battista perché la chiesa è intitolata a lui. "San Giovanni, ti raccomando il mio uomo che sfreccia senza paura su un bidet per due giri di pista che ci costano un occhio della testa"; fa' che non si aggiungano spese ospedaliere e un ritorno in Belgio con Europe Assistance. Grazie".

San Giovanni è proprio all'interno del magnifico rosone.

Ha sentito tante invocazioni nei secoli ma, recentemente, questa va per la maggiore. Lei si avvicina con la sua guida alla monumentale chiesa e legge che è stata voluta da Teodolinda, regina dei Longobardi nel 1300 sulle vestigia di una precedente chiesetta del 600 a differenza di brum brum che è del 1950. Lui aveva detto che le cose vecchie non gli piacciono e non l'aveva accompagnata. Doppio senso? Mah. Intanto pensa a Teodolinda. Che donna! principessa bavarese, vedova di Autari e sposa di Agilulfo.

Bella, colta, diplomatica, intraprendente, amatissima dal suo popolo: questa era la vera Regina Teodolinda, che seppe donare luce e grandezza alla città di Mon-

rug naar Rome waar hij de kardinaalshoed krijgt. Tevens wordt hij aangesteld als inquisiteur-generaal en voert hij het proces tegen Galilei. Finaal was hij papabile, maar overlijdt in verdachte omstandigheden bij het begin van het conclaaf (1644). Zijn graf bevindt zich in de San Silvestro al Quirinale in Rome.

Niet alleen diplomatiek was hij uiterst actief, maar ook op gebied van kunst en cultuur: hij nam Girolamo Frescobaldi mee naar Brussel als huiscomponist. Hij kocht werken van Claude Lorrain en lanceerde zo deze Franse schilder.

In 1622 liet hij zich portretteren door... Antoon Van Dyck en in 1638 maakte Frans Duquesnoy een marmeren buste.

Tal van publicaties van hem zijn bekend waaronder *Della guerra di Fiandra* (1668 Venezia) en *Lettere diplomatiche di Guido Bentivoglio* (vertaald in 1720 door Veneroni, Paris).

Bron: Wikipedia, Guido Bentivoglio.

Oranje tegen Spanje, Ed. De Maesschalck, Davidsfonds 2015.

Romano

Noot van onze Italiaanse redacteur Achille Ziccardi: voor jullie info zal ik jullie het volgende vertellen. De familienaam Bentivoglio is typisch voor een afstamming van een buiten het huwelijk geboren zoon. Ziehier de historische uitleg, over hoe ons personage uit Koning Federico II van Schwaben afstamde.

frontpagina van de " *Lettres du cardinal Bentivoglio*, vertaald in het Frans met Italiaans origineel, Veneroni, Venezia 1720. Op de afbeelding wordt de kardinaal afgebeeld als druk correspondent: hij dicteert een brief; er wordt hem een brief overhandigd en op de achtergrond vertrekt een koerier te paard.

Doe mee aan de ANFITEATRO FOTOWEDSTRIJD 2019

en stuur maximum **3 foto's** naar webmaster@anfiteatro.be vóór **31 oktober 2019**.

Geef je foto een titel en vermeld de categorie: mensen, cultuur of natuur. Alle ingezonden foto's die voldoen aan de spelregels komen op de website, de naamvermelding blijft verborgen tot de jury de winnaars bekend maakt.

We kiezen ook dit jaar voor een onafhankelijke externe jury. De winnaars ontvangen een vergroting van de bekroonde foto. Deze prijzen worden begin 2020 uitgereikt.

Spelregels:

De foto's moeten genomen zijn in 2019 , in Italië . Iedereen mag maximum 3 foto's inzenden.

De minimale grootte van de foto's die ingezonden worden is 2 MB.

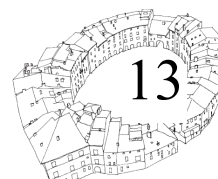
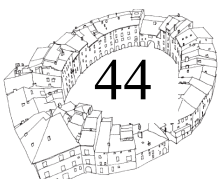
Teksten (en dus ook geen namen) in foto's, en passepartouts of kaders zijn niet toegestaan.

Bij het doorsturen van de foto moet elke inzender volgende gegevens vermelden:

- Naam en voornaam van de fotograaf
- . Datum en plaats waar de foto genomen is
- . De categorie: mensen, cultuur of natuur.

De winnaars krijgen persoonlijk bericht.

Anfiteatro krijgt toestemming de foto's te gebruiken in publicaties, mits vermelding van de naam van de fotograaf.

Borghi d'Italia

(III – per leggere parte una e due, vedere Notizie 103 e 104)

Castel di Tora (Rieti) – Lazio. Ancora un lago protagonista nella classifica di Skyscanner. Completamente diverso da quelli di Como e di Molveno. È quello (artificiale) del Turano nelle cui acque color smeraldo si specchia il borgo di Castel di Tora – nel bel mezzo della Riserva naturale dei monti Navegna e Cervia - indicato come paese più bello del Lazio. Qui l'ambiente e la mano dell'uomo hanno creato qualcosa di spettacolare: una sorta di presepe vivente ricco di vicoli, casette basse, archi, scalinate e passaggi. Percorrere la strada provinciale che l'attraversa è un'esperienza da fare: una lingua d'asfalto, per un tratto sospesa sul lago, che pian piano si avvicina al centro abitato permettendo ai visitatori di ammirarlo in tutto il suo splendore.

Comune di Ischia (Napoli) – Campania. Non ha bisogno di grandi presentazioni la portabandiera della Campania: è Ischia, l'isola verde. Sette i comuni che compongono la terza isola più abitata d'Italia (subito dopo Sicilia e Sardegna). Un territorio grande a sufficienza per offrire al turista un po' di tutto: storia, natura, divertimento, relax. Tra loro, il Comune di Ischia è forse il più rappresentativo. Se non altro per-

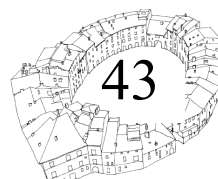
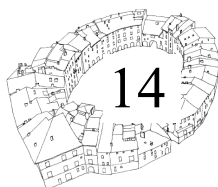
GUIDO BENTIVOGLIO (1579 – 1644)

" O mia Fiandra! à corte ! O paese goduto si lungo tempo, con tanta sodisfattione. "

Dit jaar vieren we de herdenking van de geboorte (Ferrara 4 oktober 1579) 440 jaar geleden van de nuntius, kardinaal, diplomaat, schrijver en kandidaat-paus. Bovendien was hij leerling van Galileo Galilei en kopstuk van de inquisitie. Een visitekaartje vol! Geboren in Ferrara uit de Ferrarese tak

van de familie Bentivoglio, afkomstig uit Bologna, studeerde hij aan de universiteiten van Ferrara en Padua. Paus Clemens VIII stelt hem aan tot kamerheer en zodoende verhuist hij naar Rome. Van 1607 tot 1615 verblijft hij in de Lage Landen als nuntius aan het hof van Albrecht en Isabella. Hij arriveert in Brussel bij het begin van de onderhandelingen tussen de Habsburgers en de (Nederlandse) Republiek over de tachtigjarige oorlog (1568 – 1648). < de tachtigjarige oorlog was een strijd tussen het Spaanse rijk (Filips II, zoon van keizer Karel, Filips IV) en de Zeventien Provinciën. De noordelijke en zuidelijke Nederlanden groeiden uit elkaar doordat de reformatie in het noorden beter voet aan de grond kreeg. De scheiding vindt zijn hoogtepunt in de val van Antwerpen in 1585. Het conflict wordt finaal besloten met de vrede van Munster (15 mei 1648) tussen Spanje en de Verenigde Provinciën met als resultaat het hervormde noorden – calvinisme, protestantisme – en het katholiek, Spaans-bezette zuiden.> Maar terug naar ons hoofdpersonage. Na zijn verblijf aan het hof van Brussel wordt hij nuntius aan het Franse hof (1616-1621) in de nabijheid van Maria de' Medici en de eerste Hugenotenopstand (ook reformatie-troebels). Na 1621 keert hij te-

Barbarigo. Fino a quando, il 25 Giugno del 1678, all'età di 32 anni, Elena ottiene finalmente la sua laurea: gliela concedono, però, in filosofia (magistra philosophiae), non in teologia, anche se non poté, in quanto donna, esercitare l'insegnamento. La cerimonia di proclamazione restò negli annali: l'aula era talmente piena che la cerimonia dovette essere spostata in uno spazio più grande.

Lei, come dicevamo, già da piccola aveva deciso di rinunciare al matrimonio e di restare vergine, ma il destino ha avuto in serbo per lei un imprevisto: l'incontro con l'erudito arabo Humar ibn al-Farid, inviato dal conte spagnolo Olivares a studiare l'ordinamento della ricchissima biblioteca del Cornaro. Tra i due si accende una passione violentissima quanto silenziosa, proprio grazie al loro comune amore per il sapere. E' un sentimento impossibile e mai apertamente dichiarato, ma che resterà in eterno e che si è rivelato di grande supporto negli anni difficili che Elena ha dovuto affrontare. Parole toccanti, poi, quelle utilizzate nella lettera d'addio che Humar ha poi inviato a Elena.

La vita passata sui libri, però, presenta ben presto il suo conto: è il 1684 quando Elena muore, a soli 38 anni, per una grave malattia. Aveva disposto che fossero distrutti tutti i suoi manoscritti, e le poche carte restanti, consistenti in discorsi di argomento morale e religioso, e in alcune poesie, furono pubblicate postume. Tra debiti e volontà dei monaci benedettini, non rimarrà nemmeno la statua di Elena, eretta su spinta del padre.

Oggi, la riproduzione della statua di Elena si trova alla base dello scalone del Palazzo del Bo, sede dell'Università di Padova. Nella sala grande della Biblioteca del Vassar College, una delle università più famose della East Coast, c'è invece una vetrata policroma che la ritrae, mentre nell'Aula italiana della Cattedrale del Sapere presso l'Università di Pittsburgh è ritratta la sua figura in un grande affresco.

Il suo nome oggi dice poco, se non nulla, eppure occupa un posto rilevante nella cultura italiana di cui dovremmo essere fieri. Le è stata dedicata una lapide sul muro di Ca' Farsetti a Venezia, lato calle del Carbon, mentre l'autrice Patrizia Carrano ne ha raccontato la sua storia e la sua vita nel romanzo "Illuminata", edito da Mondadori.

Achille Ziccardi

Uit webblad Eticamente – La cura dell'anima

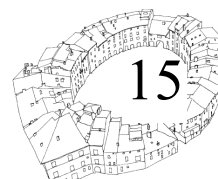
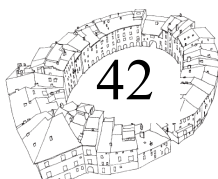

ché ospita il Castello Aragonese, simbolo dell'isola. Ma tutto il perimetro merita di essere approfondito: spiagge celebri, come la Baia di San Montano o la Spiaggia dei Maronti; i tanti giardini termali; il Monte Epomeo con i suoi paesini pittoreschi; il borgo sull'isolotto di Sant'Angelo.

Sant'Angelo Limosano (Campobasso) – Molise. Il Molise è famoso soprattutto per la natura: boschi selvaggi, sentieri, campi coltivati, casolari. E Sant'Angelo Limosano, paese in provincia di Campobasso, non tradisce le aspettative; basta percorrere uno dei suoi 'tratturi', gli itinerari nel verde che caratterizzano quest'area della regione, per verificarlo. A contribuire al suo successo, però, c'è anche la storia: si dice, infatti, che questo borgo abbia dato i natali a San Pietro Celestino, ovvero Celestino V (il papa che rinunciò al soglio pontificio). Proprio a lui è dedicato il 'Percorso Celestiniano', lo stesso che il monaco eremita intraprese per arrivare a L'Aquila, dove doveva essere incoronato papa. Nel centro cittadino, invece, spiccano i bastioni medievali (articolati su tre livelli) che sfociano davanti alla chiesa di Santa Maria Assunta in Cielo.

San Pancrazio Salentino (Brindisi) – Puglia. Il più classico dei paesi del Salento, esattamente all'intersezione tra le province di Brindisi, Lecce e Taranto. È ancora una volta nel Tacco d'Italia il borgo più bello della Puglia secondo gli utenti di Skyscanner. Il comune di San Pancrazio Salentino ha tutte le caratteristiche che servono: edifici di pietra bianca, palazzi nobiliari, chiese antiche, muretti a secco, masserie,

vigneti e uliveti. Qualsiasi tour non può che partire da Piazza Umberto I (dove si trova la Chiesa Matrice, dedicata al patrono San Pancrazio Martire) per finire in aperta campagna, alla ricerca dei prodotti tipici del luogo. Con una sosta obbligatoria al Parco Archeologico 'Li Castelli', antico insediamento con reperti risalenti all'Età del Ferro.

San Fele (Potenza) – Basilicata. San Fele, in provincia di Potenza, è uno di quei borghi che non rientra di certo nei circuiti turistici tradizionali. Fa parte di quell'Italia da scoprire, che riesce ancora a stupire chi ci s'imbatte. La valle del Vulture, che fa da sfondo a questo mosaico di tetti e vicoli, è un polmone verde smeraldo che appaga chi va alla ricerca della natura selvaggia. La cascata 'U Uatteniere' ne è la dimostrazione più lampante. Un paese in cui non mancano tesori architettonici, come la fortezza fatta costruire da Ottone I di Sassonia, come la Chiesa di Santa Maria della Quercia, come il Palazzo Frascella. Fortissimi anche i richiami spirituali: nei suoi boschi si trova la Badia di Santa Maria di Pierno, un santuario che richiama pellegrini da tutto il mondo.

Nicotera (Vibo Valentia) – Calabria. È la Magna Grecia il terreno su cui si è sviluppata l'attuale Nicotera, in provincia di Vibo Valentia. Più che un borgo, una grande terrazza sul mare della Calabria. Il luogo adatto per immergersi nelle atmosfere mediterranee: da una parte la natura della Piana di Gioia Tauro, con i suoi pregiati agrumeti; dall'altra le spiagge della Costa degli Dei. Un colle con affaccio privilegiato sul Tirreno, sulle Isole Eolie, sullo Stretto di Messina. Non è un caso che si stia scelta da Ancel Keys, inventore della Dieta Mediterranea, per iniziare i suoi studi. Un mucchio di case dal caratteristico color ocra che cela monumenti di grande valore storico, come il Castello Ruffo (appartenuto all'omonima famiglia) e la Cattedrale di Santa Maria Assunta.

San Vito Lo Capo (Trapani) – Sicilia. Un altro nome stranoto, un'altra località di mare gettonatissima, entra nella lista dei paesi più belli d'Italia. Perché, nonostante ogni chilometro della costa siciliana meriti di essere visitato, quando si tratta di stabilire il più bello dell'isola i viaggiatori vanno sul sicuro. Il borgo scelto quest'anno è San Vito lo Capo, vicino Trapani. Un'acqua che non ha nulla da invidiare a

ELENA CORNARO

La prima donna laureata del mondo era italiana

Onore al merito. Un orgoglio per noi italiani, e la maggioranza di noi, probabilmente, nemmeno lo sa. La prima donna laureata al mondo, infatti, proviene dal nostro Paese.

Lei si chiama Elena Lucrezia Cornaro Piscopia, è nata a Venezia nel 1646 ed è la quinta di sette figli. I suoi genitori erano il patrizio Giovanni Battista Cornaro e Zanetta, una donna di umili origini. Giovanni Battista Cornaro, illuminato mecenate e padre anticonvenzionale, infatti, aveva sfidato l'allora pettegola e chiusa società veneziana vivendo con una donna di classe inferiore alla sua, con la quale è rimasto accanto per tutta la vita.

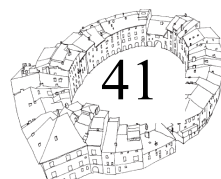
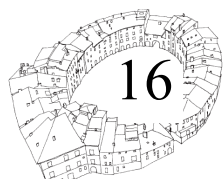
E il carattere forte e determinato Elena l'ha preso proprio dal padre, che con le sue decisioni ha sicuramente avuto un'influenza fondamentale nella crescita e nelle decisioni della figlia.

Elena ha soltanto 10 anni quando sceglie di rifiutare il matrimonio e di restare vergine per consacrarsi allo studio e alla passione intellettuale. Nella Venezia della metà del '600, quando alle donne era consentito soltanto il matrimonio o il velo, Elena intraprese un cammino nuovo, solitario, quasi scandaloso.

Fin da piccola Elena dimostra una sorprendente facilità nell'apprendere, sostenuta da una notevole passione per lo studio che affronta con caparbità e rigore. Impara il greco e il latino, se guida da prè Fabris che le impartisce lezioni a palazzo, traduce senza problemi l'Illiade e l'Odissea e amplia le sue conoscenze con gli insegnamenti impartiti da Giovanni Valier, canonico di San Marco, e da padre Vota.

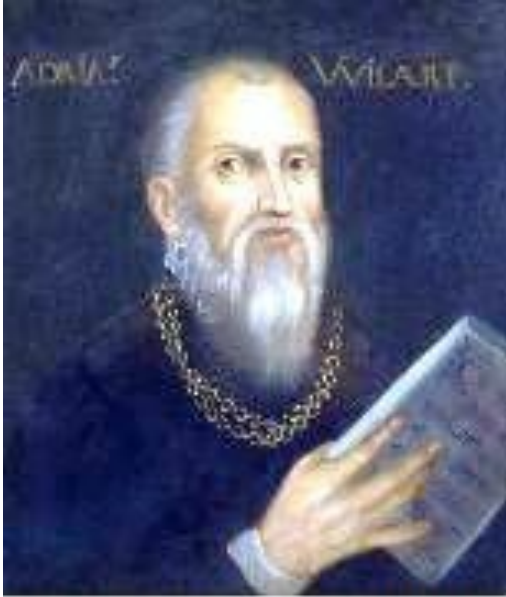
Studia lo spagnolo, il francese, l'ebraico, l'arabo, per poi dedicarsi alla filosofia e alla teologia. Dopo essersi iscritta all'Università, che a quei tempi veniva definita Studio di Padova, però, Elena trova una spiacevole sorpresa nel momento in cui presenta regolare domanda di ammissione alla laurea: a una donna, infatti, non era concesso ricevere il titolo di dottore in teologia. E fu Gregorio Barbarigo, vescovo di Padova, a bloccare tutto: essendo inferiore rispetto all'uomo, e non essendo capace di ragionamenti difficili, una donna non poteva ricevere un titolo di laurea.

E così inizia una lunga polemica tra lo Studio di Padova, che aveva acconsentito alla laurea, e il cardinale

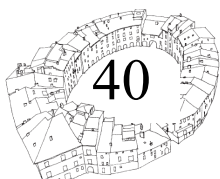
in de liturgie. Ook durfde hij de soms vlottere Italiaanse werken aan, zelfs het meer populaire genre in Italië, een tegenhanger van de plechtige Madrigalen. Dus schreef hij zelfs "De Villanesche alla Napolitana", dit doorspekt met allerlei wendingen in het Napolitaanse dialect en oogste daarmee veel bijval. Ooit was hij begonnen als jonge koorknaap in de Sint-

Donaaskerk in Brugge (er heeft lang op de Burg een miniatuur gestaan van deze gesloopte kerk) en deze man brengt het tot een zodanige roem dat de Venetiaanse school van de San Marco basiliek kan wedijve-

ren met de hofkapellen van Keizer Karel V en die van Frankrijk en Engeland, iemand waar we als Vlamingen terecht trots mogen op zijn, en waarschijnlijk zijn er nog heel wat van dergelijke verborgen parels van bij ons. Met dank aan Herman Cole die nogal eens interessante publicaties doorstuurt, en door de naam Adriaan Willaert ben ik beginnen opzoeken wat en wie die mens was; het stond gewoon ergens in de tekst als een vermelding, dus bij deze, Betsy Neckers, fervente wroeter in familiehistorie, moest ik echt de link ontdekken. Dat vertel ik nog wel eens, maar momenteel ben ik bij de Willaerts nog niet zo ver. Tja, 1490 is nu ook niet gisteren, hé, en ik heb nog veel te bekijken en op te zoeken en indien het niet zo is, ook goed hoor, geen probleem; het was interessant ook voor mij om weer wat bij te leren over die oude muziekvormen, dus, ciao, ik hoop dat dit artikel jullie ook een beetje zal interesseren...

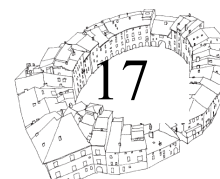
Betsy Neckers

quella dei Caraibi e una spiaggia tra le più rinomate del Mediterraneo. Per osservarla da una prospettiva diversa si può salire fino al belvedere di Macari. Qualsiasi itinerario della zona deve per forza includere la Cappella di Santa Crescenza, il santuario-fortezza, il faro, le torri moresche, le tonnare (come quella del Secco), la spiaggia del Bue Marino, la riserva naturale dello Zingaro. Da assaggiare il piatto tipico di San Vito: il cous cous (avete capito bene).

Santa Maria Navarrese (Nuoro) – Sardegna. Passando sull'altra grande isola si cambia decisamente registro. Niente località da copertina. Si va alla scoperta del mare della Sardegna che non ti aspetti: quello di Santa Maria Navarrese, frazione del comune di Baunei, nell'Ogliastra (sulla costa orientale). Il suo nome pare derivi direttamente dalla Principessa di Navarra che, scampata a un naufragio – attorno all'anno mille - trovando riparo proprio in questo piccolo golfo, decise di ringraziare la Vergine Maria facendo edificare una chiesetta (ancora visibile e diventata il simbolo del paese). Ma il porticciolo di Santa Maria è solo il campo base da cui partire per esplorare alcune tra le spiagge più belle d'Italia: cala Sisine, cala Goloritzé, cala Luna, Ispùligi de Nie (anche detta cala Mariolu), cala Follò. Lo si capisce già dall'alto, dalla terrazza naturale totalmente aperta sull'orizzonte.

(Bron: https://www.repubblica.it/viaggi/2019/01/22/news/borghi_d_italia_ecco_la_lista_di_quelli_da_scoprire-217181773/)

Lucca (30/6/2019)

Een weekje LIS (Lucca Italian School) achter de rug! Een intensieve week in abnormale temperaturen. Het laat zich voelen. Maar weerom, wat een week! Zoveel indrukken dat het moeilijk wordt om over te brengen op anderen. Waar begin ik aan?!?

Twee jaar Italiaanse les achter de rug en na een verkennend gesprek in een pittige klas terechtgekomen. Mijn klasgenoten reeds flink op dreef na 1 week LIS, én wélke klasgenoten! Vier jongeren: 1 Braziliaan met Italiaanse roots. 3 Amerikanen, studenten "opera lirica" die het Italiaans reeds goed beheersen, wat ook nodig is in functie van hun latere beroepsleven. Zij volgen 's morgens Italiaans, in de namiddag tot soms laat in de avond is er zangles voorzien. Zij maken deel uit van een groep van een 20-tal studenten. Talentrijke jongeren waarover later meer. Drie (jong)-gepensioneerden, waarvan ikzelf J. De beide anderen uit de buurt van Londen. Een mooie mix van generaties.

Er was het voornemen Lucca verder te ontdekken. De temperatuur heeft er anders over beslist. Bij (+) 39°C blijft niet veel energie over. De elektriciteit viel zelfs enkele keren uit in de stad.

En toch, de liefde blijft.

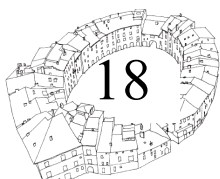
Op een namiddag kwam ik aan school aan voor een stadswandeling. Daar beleefde ik een "pelle d'ocamoment". Ik werd letterlijk omver gekatapulteerd door bijna "hemels" gezang. Onze jonge artiesten repeteerden voor het geplande optreden van vrijdagavond. Vanaf dat moment keek ik echt al uit naar vrijdagavond. Een beetje tegenstrijdig want dan zat ook mijn lesweek er weeral op en was het afscheid van Lucca en LIS heel dicht bij.

Op weg naar de Torre Guinigi – en mijn stadsplannetje vergeten – vroeg ik de weg aan 2 heren die gezellig zaten te kletsen op een bank op een pleintje. Later, terug op weg naar mijn gastgezin (waar ik samen met een medestudente trouwens superveel

Later kon hij zanger worden in de kapel van Ippolito II, aartsbisschop van Milaan.

Rond 1527 kreeg hij een benoeming als kapelmeester van de San Marco-basiliek in Venetië, waar hij de Venetiaanse school mocht leiden. Adriaan was echter een ware vernieuwer. Hij werkte met een dubbel koor en dit samen met twee orgels, een versmelting van de Vlaamse en Italiaanse polyfonie. Hij schreef een ongelofelijk oeuvre bij elkaar: 150 motetten, verspers, psalmen en hymnen en een achttal missen, een 60 Franse chansons en 70 Italiaanse madrigalen. Niettegenstaande al de hem toegevalen roem, bleef de man nederig van aard. Hij heeft b.v. nooit zijn naam Italiaans doen klinken zoals nogal wat Vlamingen hebben gedaan. Peter Verstraete noemde zich Pierre de la Rue, Roland Lassus, Orlando di Lasso, enz. Het probleem met zijn familienaam was dat er in de Italiaanse letterbakken bij de drukkers geen W te vinden was en dit loste men toen als volgt op: de W werden twee VV 's en toen schreef men VVigliaret, Villahert, Vuillardo en zelfs Vuillaert. Hij kreeg namen als: Adriano Cantore of gewoon Il Fiammingo en Messer Adriano... Hij krijgt reeds bij leven veel lof. Silvestro Ganassi noemt hem in 1543 de nieuwe Prometheus van de Hemelse harmonie en een leerling van Adriaan, de Vlaming Antonio Barges (Je merkt weer die Italiaans getinte naam), noemt zijn leraar de uitvinder van de ware goede muziek en voorloper van onze hedendaagse opera's.

Adriaan huwde een Italiaanse dame: Susanna Girardi en volgens notities in één van zijn testamenten woonden ze in de wijk Rivo alto waar men van 1589 tot 1501 de Rialto-brug begon te bouwen, om deze wijk over het Canal Grande te verbinden met de rest van de Dogestad. Bij zijn dood was hij een welgesteld man die geld heeft kunnen nalaten aan zijn enige dochter en zijn Vlaamse familie nabij Roeselare. Veel van waar hij mee aan de slag is gegaan, kwam reeds uit Vlaanderen: zijn Coro Spezzato en vooral zijn psalmen waren drama's waarbij het koor verdeeld was in verschillende groepen van telkens een vijftal zangers; er waren engelen, duivels en de volksmassa die dit alles uitbeelden. Dit heeft hij verder uitgewerkt met leerlingen van het koor van de San Marco basiliek en hij bracht hen de principes bij van de contrapointen. Zijn werken zijn een vermenigving van wat hij meebracht uit Vlaanderen als Middeleeuwse muziek tot dan toe zo gezongen, vooral

Een niet zo bekende Vlaming in het buitenland.

Toen ik een mail binnenkreeg van Herman Cole was er een detail dat me ogenblikkelijk opviel, een naam die ik bij mijn familie-opsporingen eens was tegen gekomen, ene Willaert, en zo ging voor ondergetekende de bal aan het rollen. Tiens, wie zou dat geweest zijn? Even opzoeken en tot mijn grote verbazing ging het om een Willaert die een zéér beroemd man was in de Middeleeuwen. Of hij tot mijn familie behoorde, dat moet ik nog verder uitpluizen, maar dat hij een beroemde Vlaming in Italië was staat vast. Hier volgt zijn verhaal.

Adriaan Willaert zag het levenslicht in Rumbekke bij Roeselare in 1490. Hij overleed op 7 december 1562 in Venetië. De man was van nogal welgestelde familie en dat gaf hem de kans om rechten te gaan studeren aan de Sorbonne in Parijs, maar door de liefde voor muziek hem bijgebracht door een leraar, Jean Mouton genaamd, stopte hij met zijn rechtenstudie. Hij vertrok naar Rome en Ferrara in dienst van Alfonso I d'Este.

geluk mee had!) botste ik terug op 1 van die heren. We geraakten aan de babbel, je kent dat wel: "... di dove sei?...". Blijkt meneer (mi dispiace, ho dimenticato il suo nome L) kind aan huis in Sint-Niklaas. Gewoon al terugdenken aan dat moment tovert me een glimlach op het gelaat. Een leuke enthousiaste babbel met bovenop een complimentje over mijn Italiaans. Zelfs bij die hitte kon mijn dag niet meer stuk! Deugddoend.

Aangezien het in de namiddag niet uit te houden was van de hitte werd het eerder avond om iets te ondernemen. De avondconcerten "Puccini e la sua Lucca" in San Giovanni boden een kans, ik heb ze gegrepen én ervan genoten. De kers op de taart moest nog komen:

Afspraak vrijdagavond, chiesa San Salvatore, ore 21.00 – Opera Lucca!

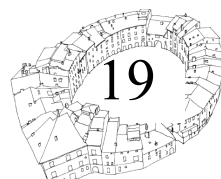
Neen mensen ...ik kan jullie die ervaring NIET overbrengen. Jonge enthousiaste artiesten voeren werken van Monteverdi, Mozart, Verdi, Pergolesi, Puccini (uiteraard) uit. Stemmen die door merg en been gaan. Toehoorders met tranen in de ogen, zo geraakt, ook ik! Woorden ontoereikend. Leg je hand op mijn hart en VOEL.

Zaterdag en zondagmorgen toch nog de Duomo, San Michele en ook de parel San Frediano bezocht. Prachtige plaatsen én lekker koel. Dat was meegenomen.

Wat is dat toch met Lucca, LIS en mezelf? Vertel het me. Het was een warm – neen, heet –weerzien. Terugkeren is een must. Terug naar LIS om nóg meer bij te leren, naar Lucca om er deel van te zijn, Lucca te ademen.

Ik zie er nu al naar uit. Alla prossima Lucca!

Chantalle Lootens

Voor wie ooit naar Lucca reist via luchthaven Firenze -Peretola

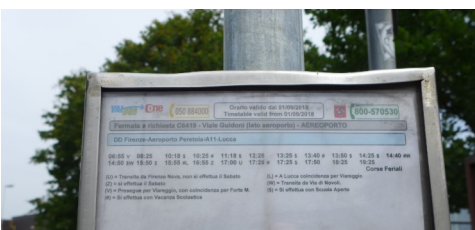
... en dan met de bus verder wil.

Zodra je het luchthavengebouw uit komt, begin je te zoeken naar de bushalte. Ze ligt - volgens het infokantoor in de luchthaven- 'li dietro il parcheggio delle motociclette'. Bereid je voor op een hobbelen- de tocht drem- pels op en drem- pels af... Niet bevorderlijk voor de wieltjes van je trolley! Beste oplossing: kijk uit naar het onderstaande beeldje van Botero. Als je dát vindt, ben je er bijna.

Een indrukwekkende halte is het niet. Het schuilhuisje heeft betere tijden gekend. Voorzie ook de nodige tijd om het uurrooster te begrijpen. Gelukkig mag je het buskaartje kopen op de bus.

Zodra je hebt plaatsgenomen op de geklimatiseerde bus verloopt gelukkig alles weer normaal. Sneller dan je denkt -een dik uur later- stap je dan af aan het station van de zusterstad.

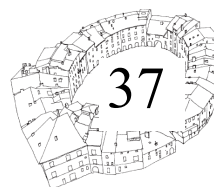
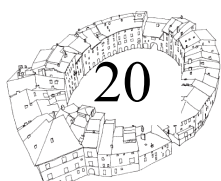
(Bron: https://lucca.cttnord.it/Lucca_Firenze/P/533)

sulla breccia perché sempre curiosi della vita e del futuro, mai domi, mai rinunciatari, mai rassegnati o accovacciati in un angolo di supponenza o presunzione. Franco Barbieri amava tenersi informato su tutto. Voleva sapere il più possibile. Era raro trovarlo impreparato su un argomento di attualità. Era diventato, perché non dirlo, un appassionato lettore della Gazzetta di Lucca, lui per il quale Internet e il personal computer appartenevano ad altre generazioni. Non ci stava a rimanere indietro e per questo finiva sempre per essere un passo avanti rispetto agli altri. Non amava le luci della ribalta, ma sapeva apprezzare il calore dell'amicizia e delle cose importanti. Lui che conosceva, perché glielo dicevamo, le tante difficoltà in cui ci muoviamo da anni perché attaccati un po' da tutti, ci spronava a non mollare e ogni volta che varcava la soglia della sua Buca o si metteva a sedere, il lunedì a pranzo, agli Orti, ci porgeva la sua mano che stringevamo volentieri incrociando quegli occhi vivaci e vispi nonostante i problemi di salute che lo attanagliavano. Era già stato molto male, ma la sua scorza di vecchia quercia l'aveva avuta vinta ed era tornato splendidamente a camminare su due piedi senza doversi per forza piegare al dolore o all'affanno Lucca, anche se lui non era lucchese, perde con la sua dipartita non solo uno dei testimoni preziosi di un tempo ormai svanito nel mondo dei ricordi per chi, fortunato, riesce ancora a conservarli gelosamente nella memoria, ma perde, soprattutto, un grande personaggio di quelli capaci di apportare un contributo robusto allo sviluppo della comunità in cui vive. Noi abbiamo voluto scrivere queste righe solo dopo che, in forma privata, si è svolta, questa mattina, la cerimonia funebre. Per rispetto al suo desiderio e a quello dei suoi familiari e amici. E se anche i nostri lettori avranno appreso della sua scomparsa per ultimi, non importa. Non è il giorno in cui lascia questo mondo che conta, ma quello che si è fatto in tutti i giorni che lo hanno preceduto. Un grande abbraccio caro Franco dovunque tu sia.

(Bron:

https://www.lagazzettadilucca.it/cronaca/2019/06/franco-barbieri-uomo-daltri-tempi/?fbclid=IwAR3SAN-qY9iXoJ3iO3F85d3GkGu_gRABf2Nz-jzpMepm6SZiQ5zBHbXIR9w#.XRX1oRxwMPI.facebook)

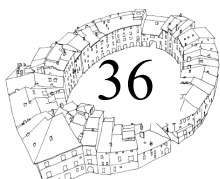
Franco Barbieri, uomo d'altri tempi

venerdì, 28 giugno 2019, 12:16

Franco Barbieri ci ha lasciato e lo ha fatto in silenzio, senza proclami, senza annunci, senza cocodrilli più o meno surgelati da tempo. Aveva quasi 90 anni, ma aveva la gioia, negli occhi, di un bambino che sapeva ancora entusiasarsi per le cose della vita quotidiana. Aveva sempre manifestato il desiderio di potersene andare in santa pace, senza quei trafiletti e quei saluti che tanto gli puzzavano di ipocrisia postuma, così, con accanto solo e soltanto le persone più care che aveva amato di più e che lo avevano amato per quello che era sempre stato. E' stato, è vero, un

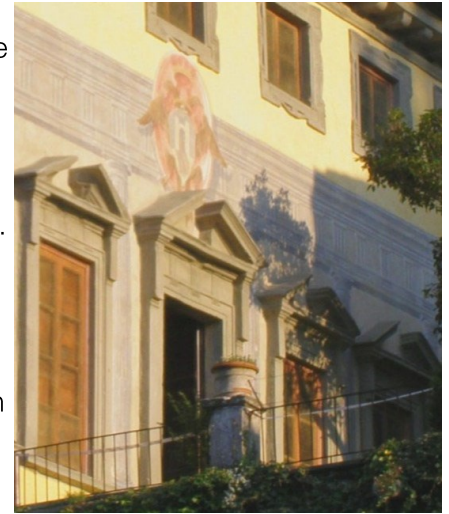

grande ristorante, ma, soprattutto, un uomo d'altri tempi, di quei tempi andati dei quali, oggi, ci sarebbe un gran bisogno. Franco Barbieri non era uno che si nascondeva di fronte alle sfide della vita. Anzi. Era stato abituato e aveva imparato presto ad affrontarle e a trarre da esse lo stimolo ad andare avanti cercando sempre di migliorarsi. Non amava i ruffiani e non vedeva di buon occhio l'ipocrisia mentre sapeva apprezzare l'onestà intellettuale e il coraggio di chi non era solito usare perifrasi per dipingere la realtà senza per forza di cose doverla edulcorare. Chi lo conosceva bene e con lui aveva collaborato, ricercava il suo giudizio che, nonostante gli anni, era sempre lucido e puntuale, perspicace e attuale. Era un uomo d'altri tempi a cui il tempo aveva concesso il privilegio di non restare mai indietro. Fino all'ultimo amava stare dentro le sue creature, quelle aziende che aveva creato insieme all'inseparabile amico Giuliano Pacini. Erano, entrambi, figli di un'altra epoca, ma ancora

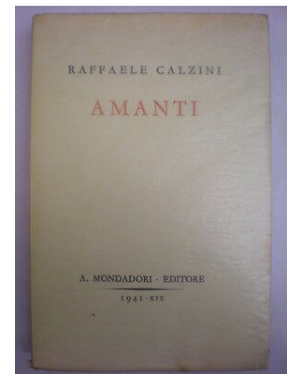
Villa Pliniana – Torno – Lago di Como

De Villa Pliniana in Torno is één van de meest intrigerende villa's aan het Comomeer; je kan deze villa enkel via het water bereiken. Toen ik met een vriend aan het Comomeer verbleef, ontdekten we dat je de villa – soms in nevelen gehuld – van in de verte kon bewonderen, in-

dien je met de lijnboot naar Pognana Lario vaarde. Daar waren echter geen kleine bootjes te huur om eventueel de villa van wat dichterbij te kunnen zien. Tijdens een wandeling meenden we een pad te hebben gevonden – zeer smal en schaduwrijk – dat ons naar de villa zou leiden: we stootten jammer genoeg op een hek, waarop echter een poëtische tekst was aangebracht, ingelijst; het was een uittreksel uit het boek 'Amanti' van Raffaele Calzini. De tekst gaat over de Villa Pliniana, die eveneens ontdekt werd door Puccini. Puccini wou een librettist vinden om het afscheid van twee geliefden aan dit hek in verzen vast te leggen. Op het einde van het pad was er nog een hek, met erop vermeld: 'proprietà privata'. Het ging ons dus niet lukken om de villa te voet te bereiken.

De Villa Pliniana is één van de oudste en mooiste villa's aan het Comomeer. De villa ontleent haar naam aan Plinius de Jongere (62-113 n.C.), een Romeinse senator afkomstig van Como. De villa staat alleen en kijkt uit over het water van het meer, terwijl een prachtige waterval deze kant van het gebergte in twee verdeelt. Het is één van de meest beroemde villa's

aan het meer; de villa staat apart en lijkt een beetje somber, met een mysterieus en verontrustend aspect. Men ziet de villa oprijzen in een afgelegen inham. Men zegt dat boven de villa nog steeds een ondoorgrondelijke aura aanwezig is, net als de geesten die de eerste eigenaar, graaf Giovanni Anguissola van Piacenza kwamen verontrusten, nadat hij had deelgenomen aan de samenzwering waardoor Pier Luigi Farnese gedood werd. Het elegante gebouw, opgericht in 1573, wordt 'Pliniana' genoemd, omdat Plinius de Oudere en de Jongere de bij tussenpozen spuitende waterval beschreven die zich dichtbij de villa bevindt; het water slingert zich 80 meter naar beneden. Het is een zeldzaam natuurfenomeen, dat bestudeerd werd door Leonardo da Vinci.

De villa werd gebouwd door de gouverneur van Como, Giovanni Anguissola, en had talrijke eigenaars doorheen de eeuwen. De villa werd verkocht aan graaf Pirro Visconti Borromeo; in 1590 werd de bouw voltooid door de familie Visconti Borromeo, maar de eerste verbeteringswerken werden gedaan door de familie Canarisi. Francesco Canarisi liet in 1675 ter plekke een kapel bouwen gewijd aan Sint Franciscus. De prins Bar-

PIRANHAS/ LA PARANZA DEI BAMBINI

Piranhas (La Paranza dei Bambini/De kinderen in de sleepnetten) van Claudio Giovanesi is een maffia-film gebaseerd op de gelijknamige bestseller van de Napolitaanse successchrijver Roberto Saviano (bekend van Gomorra).

De filmtitel verwijst naar de naam van een juridisch onderzoek naar de kinderen die door de Camorra als volwassenen worden ingezet. Centraal staat een groep vijftienjarigen, gekleed in merkkledij en sneakers die op hun scooters de smalle straatjes van hun eigen Sanità-wijk in Napels onveilig maken. Allen hebben ze het moeilijk met familiebanden en kampen ze met groepsdruk en ontluikende liefde. Om zich te ontladen van hun opgekropte gevoelens gebruiken ze de daken van de stad om hun wapens te testen en handelen ze gretig in drugs. De leider is Nicola. Hij waant zich God. Tot hij verliefd wordt en voor een hartverscheurende keuze komt te staan.

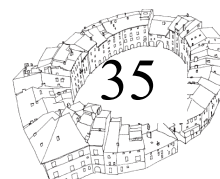
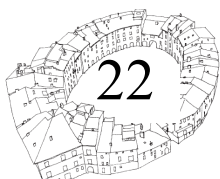

Het resultaat is een vertrouwde drama- en misdaad-film met een coming-of-age-twist die nu al vergeleken wordt met grote films als Cidade de deus van Fernando Meirelles en Goodfellas van Martin Scorsese.

Regisseur/scenarist/muzikant Giovanesi werkte ook al mee aan de succesvolle tv-reeks Gomorra. De cast van Piranhas/La Paranza dei bambini bestaat uit onprofessionele Napolitanen. Roberto Saviano won met Piranhas/La Paranza dei Bambini, samen met scenarist Maurizio Braucci en regisseur Claudio Giovanesi, op de jongste Berlinale de Zilveren Beer voor beste scenario.

Tel. CC Jan Tervaert : 052/48 09 48

Linda Crivits

Elena Ferrante, een pseudoniem. De boeken van Ferrante kennen een wereldwijd succes. Al miljoenen exemplaren gingen over de toonbank. Rond de ware identiteit van de schrijfster hangt nog steeds een grote waas van geheimzinnigheid.

De dramaserie toont de evolutie van de levenslange vriendschap tussen twee Italiaanse vrouwen, Elena en Lila, vanaf hun kindertijd in een Napolitaanse volksbuurt van de jaren vijftig. Wanneer de belangrijkste vriendin in haar leven spoorloos verdwijnt, zet Elena Greco, een inmiddels bejaarde vrouw, ondergedompeld in een huis vol boeken, haar computer aan en begint het verhaal van hun vriendschap schrijven. De roman kreeg lovende kritieken. Alsook de tv-serie die een coproductie is tussen de RAI en de Amerikaanse kabelzender HBO.

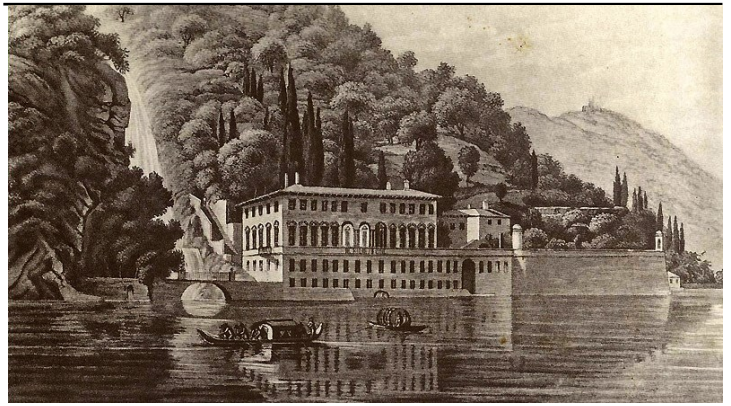
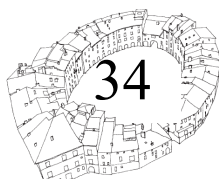
Voor de regie tekende Saverio Costanzo, gekozen door Ferrante zelf. Costanzo verfilmde reeds succesvol Paolo Giordano's debuutroman *La solitudine dei numeri primi*/De eenzaamheid van de priemgetallen in 2010. (lc)

Linda Crivits

Beide DVD's zijn verkrijgbaar bij het Oneindige Verhaal.

Oneindige Verhaal blijft oneindig.

Kondigden we in vorige Notizie de sluiting aan van onze geliefde boekhandel, dan kunnen we dit hier gelukkig "ontkennen". Herwig, Bea (al jaren trouwe Anfiteatroleden) en Tim vonden in Tommy Vaerewijck en Hilde De Rore twee gepassioneerde overnemers. Anfiteatro wenst hen alvast veel succes en we hopen ook in de toekomst op een boeiende samenwerking – als 't past. Herwig vind je nog tot het eind van het jaar in de winkel.

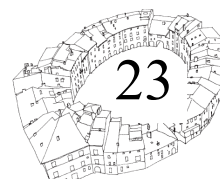

biano di Belgioioso kocht de residentie in 1840, en bracht eveneens verbeteringswerken aan. De prins beleefde in de villa, gedurende acht jaar, een hartstochtelijke liefde met Anna Berthier, prinses van Wagram en echtgenote van de hertog van Piacenza. De erfgenamen van de prins verkochten in 1890 de villa aan de familie Valperga.

Vele beroemde gasten verbleven in de villa, waaronder schrijvers en dichters (Foscolo, Byron, Shelley, Manzoni, Fogazzaro, Berchet, en Stendhal), musici (Rossini, Liszt, Bellini, en Puccini), wetenschappers (Volta, Spallanzani) en keizers en prinsen (o.a. Napoleon Bonaparte, Margaretha van Savoye). Sedert 1983 is de villa eigendom van de familie Ottolenghi. Uiteindelijk was het geduldige restauratiewerk, dat 30 jaar in beslag nam, voltooid en de villa wordt nu beheerd door Sereno Properties.

De indrukwekkende gevel met vier rijen vensters wordt verlicht via de elegante portiek; de hallen binnen zijn voorzien van elegante meubels, decoraties, kunstwerken en souvenirs, waaronder een portret van Cristina Belgioioso, geschilderd door Hayez in 1818.

In zijn vertaling van enkele brieven van Plinius, *Mijn landhuizen Brieven over Romeinse villa's*, biedt Vincent Hunink een inkijkje in het buitenleven van de Romeinse elite. Huninks vertaalbundel gaat over Plinius' landhuizen en het leven dat hij daar leidde. Ter onderscheid van zijn bekende oom, de auteur van onder meer een natuurhistorie, werd hij Plinius Minor, de Jongere, genoemd. Van hem zijn 247 brieven, verdeeld over negen boeken, bewaard gebleven. Zoals iedere Romeinse senator was Plinius grootgrondbezitter en eigenaar van meerdere landhuizen. In brief 9.7 beschrijft hij zijn villa's aan het Comomeer in zijn geboortestad Como: de ene ligt

pal aan het meer, de andere ligt hoger en heeft een mooi uitzicht. Het kunnen 'erfstukken' zijn, maar het is ook mogelijk dat hij ze zelf later heeft gekocht. In de brief laat hij in ieder geval weten dat hij aan beide villa's 'wat ontbreekt' laat aanbouwen. Wellicht ook een eigen badvoorziening die ooit tijdens de bouw nog niet 'normaal' was, maar waar een rijke Romein uit Plinius' tijd al niet meer zonder kon. In en om Co-

mo, waar van bovenaf in het centrum nog het oude Romeinse stratenpatroon is te zien, is het overigens vergeefs zoeken naar bordjes die de weg wijzen naar de restanten van de 'Villa van Plinius'.

Plan een verblijf aan het Comomeer en zoek de Villa Pliniana!

Anne-Marie Neckebroeck

(Bronnen:

<http://www.comoanditslake.com/villapliniana.htm>

<https://www.explorelakecomo.com/go/villa-pliniana>

https://www.vincenthunink.nl/documents/PLIN_Toebosch%27_eigen_tijdschrift_260717.pdf

IL MIRACOLO

Il Miracolo is een prestigieuze achtdelige Italiaanse televisiereeks van de veelgeprezen bestsellerauteur Niccolò Ammaniti (*1966). Volgens The Times is hij 'het Italiaanse woord voor talent'. Zijn werk is vertaald in zevenendertig landen. Ook meerdere romans werden verfilmd waaronder zijn debuut *Io non ho paura*/Ik ben niet bang, bekroond met de Premio Viareggio in 2001, en in 2003 verfilmd door Gabriele Salvatore. En met *Io e Te*/Ik en jij leverde Oscarwinnaar en grootmeester Bernardo Bertolucci in 2012 een van zijn beste films af.

In *Il miracolo* draait alles rond een Madonnabeeldje dat tranen van bloed huilt (negen liter per dag!). Een politicus, een wetenschapper en een geestelijke zoeken naar antwoorden voor dit onverklaarbare, ontstellende fenomeen. Voor elk van hen wordt het mysterieuze beeld een breekpunt in hun leven.

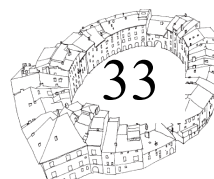
In een interview verklaart Ammaniti dat er mirakels zijn die verbonden zijn met hoop, zoals bij ongeneeslijk zieke mensen die vanuit hun geloof in de kracht van God verwachten dat het onmogelijke zal gebeuren. Maar er is ook een ander soort mirakels, vreemder en meer heidens. Mirakels die de goddelijke almacht juist in vraag stellen. Want waarom zou God na de schepping van de wereld nog mirakels nodig hebben om zijn macht te bewijzen. Zijn zulke mirakels niet meer het werk van tovenaars en duivelskunstenaars? Dat soort mirakels waren zijn inspiratiebron voor deze reeks.

Samen met Francesco Munzi en Lucio Pellegrini leverde Ammaniti een visueel meesterwerk dat internationaal al verschillende prijzen in de wacht sleepte. In de belangrijkste rollen herkennen we Tommaso Ragno, Sergio Albelli, Guido Caprino, Elena Lietti en Alba Rohrwacher. (Ic)

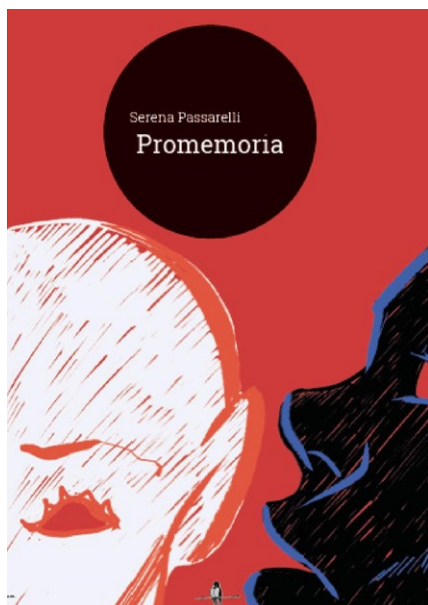
MY BRILLIANT FRIEND

My brilliant friend, de briljante verfilming van de populaire roman *L'Amica Geniale*, is de eerste van de vier Napolitaanse romans van de Italiaanse auteur

Promemoria

"Promemoria" è un viaggio nelle emozioni snocciolate attraverso i ricordi di una donna ferita da un marito apparentemente perfetto. Lei, ormai sola con la sua bambina, annaspa tra le difficoltà quotidiane vestendo sorrisi di giorno e lasciando che le sue emozioni riaffiorino nel buio della notte. I ricordi sembrano inghiottirla e le impediscono di ricostruirsi un futuro senza lasciarle scampo. Scoprirà verità che la aiuteranno a colmare il senso di vuoto e a rompere con il passato, verità che, nel tentativo folle di concretizzare la sua vendetta, le regaleranno una nuova vita.

L'autrice racconta abilmente le emozioni e i tormenti della protagonista, senza essere mai banale o scontata. Gioca con le parole trasportando il lettore in un vortice di emozioni, rendendolo parte dei tormenti della protagonista e

trascinandolo nella storia attraverso il susseguirsi di impensabili coincidenze nella sua amata Brindisi. Ha volutamente omesso di dare un nome ai suoi personaggi, proprio per sottolineare l'universalità di questa storia: una storia comune, che appartiene a tante persone, ma al contempo unica e speciale come ognuno di noi è.

Serena Passarelli, classe '81, è giornalista pubblicista da dieci anni. Nata a Brindisi, si è trasferita in Belgio dove vive con la sua famiglia e continua ad esercitare la professione in un progetto radiofonico in olandese. La sua prima esperienza come scrittrice si costruisce lentamente, negli anni. Scrive senza mai forzarne il bisogno e questa scelta regala al lettore emozioni ancora più forti. Tutte da vivere.

Ristorante Crotto dei Platani - Brienno -

Como

Dal 1855

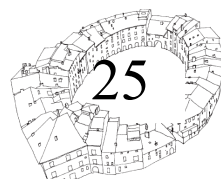
Magico, nel cuore della montagna, con il grande camino e l'antica volta a botte dipinta a stelle, la terrazza sul lago, il porticciolo. Erede degli antichi crotti del lago di Como - cavità naturali della roccia dove si conservavano cibi e vini -

la licenza racconta che nel 1849 qui commerciava vini Luigi Andina, che poi aprì il locale al pubblico; intorno al 1930, era quartier generale dei più inafferrabili contrabbandieri, mimetizzati tra i boscaioli e cavapietre che frequentavano il locale.

Delicatamente restaurato, è custode delle antiche ricette lariane.

Zie ook:

<https://www.crottodeiplatani.it/index.html>

De laatste dag – Beppe Fenoglio

Beppe Fenoglio (1922-1963) is in zijn leven en schrijverschap altijd een waar kind van zijn geboortestreek gebleven, de aan Frankrijk en Zwitserland grenzende regio Piëmont (letterlijk: aan de voet van de bergen).

In dit noordwestelijke gewest ontstond in 1861 de huidige Italiaanse staat en in de jaren zestig van de vorige eeuw mondden arbeidersprotesten uit in de vorming van de terreurbeweging Rode Brigades. Fenoglio werd in de Tweede Wereldoorlog haast als vanzelf, door zijn volksaard, partizaan en leidde een brigade. Een volksaard die door inleider

Alessandro Baricco (1958), in Turijn geboren, wordt gekenschetst als een mengeling tussen opstandigheid en schuchterheid. "Het is een fatale mix: wij zijn onhandig tegenover het geluk, en waardig in tegenspoed; daardoor lopen we het spektakel van het leven mis, maar we respecteren de waardigheid ervan als weinig anderen. Dat maakt ons tot vage mensen, vaak veroordeeld tot de aftiteling." Dat verklaart wellicht de levensloop van Fenoglio. Na de oorlog trok hij zich terug in de plaats Alba, in het zuiden van Piëmont op de rechteroever van de Tánaro, omgeven door heuvels met wijngaarden. Daar sleet hij de rest van zijn leven met werken bij een wijnhandel en het schaven aan zijn teksten. Ze zijn voor een belangrijk gedeelte geworteld in de broederstrijd die in de laatste jaren van de oorlog tussen fascist en antifascisten woedde, maar zijn eigenlijk getuigenissen van een generatie die voor het eerst over emoties durft te spreken.

Zo ook in de postuum verschenen roman *De laatste dag*. Hoofdpersoon Ettore is een vroegtwtiger die, teruggekeerd uit de oorlog, bij zijn ouders zijn draai niet kan vinden. In de strijd leidde hij voortvarend een brigade van twintig man. Aanpassen aan de normale dagelijkse gang van zaken kan hij daarna niet meer. Een baan is eigenlijk niets voor hem, liever zou hij iets voor zichzelf vinden, nu hij van de zelfstandig-

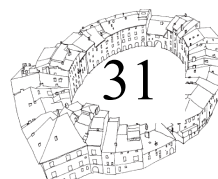
De laatste trein uit Ligurië

Kort iets over het zopas verschenen *De laatste trein uit Ligurië* van auteur Christine Dwyer Hickey. Het is 1933 als Bella Stuart van haar vader te horen krijgt dat ze aan de slag kan als kindermisje in Italië. Ze laat haar rustige leven in Londen achter en reist af naar een land waar het haar veel te warm is. De zesjarige Alec wordt aan haar toevertrouwd. Zijn moeder is Joods, zijn vader een oudere aristocraat. Wanneer de vader van de jongen sterft, vertrekt het huishouden naar de familievilla in Bordighera. Bella ontmoet er Edward, de pianoleraar van Alec, en tussen hen en de jongen ontstaat een bijzondere vriendschap. 'Helemaal geen romantisch zomerboek om heerlijk bij weg te dromen onder een olijfbom,' bericht de Nederlandse redactie van 'Boek van de maand' 'Niets is minder waar. Christine Dwyer Hickey laat de lezer het Italië van de jaren '30 op indrukwekkende wijze zien. Tijdens het lezen maak je geregeld een sprong in de tijd: van de jaren '30 naar de jaren '90 in Dublin, waar de dertiger Anna te horen krijgt dat haar Nonna, die in een verpleeghuis ligt, behoorlijk in de war is. Als ze daar aankomt, blijkt dat haar grootmoeder Italiaans heeft gesproken en Anna realiseert zich dat ze maar bar weinig weet van haar familiegeschiedenis.

Naarmate het boek vordert wordt zowel voor de lezer als de personages duidelijk wat er te gebeuren staat als door Mussolini de rassenwetten worden ingevoerd. Alec, met zijn deels Joodse afkomst, loopt gevaar, en Bella krijgt de opdracht om de jongen in veiligheid te brengen en het land te ontvluchten. Dit verhaal groeit uit tot een indrukwekkende roman, die absoluut niet afgedaan kan worden als een simpel zomerboekje. Gebaseerd op haar eigen familiegeschiedenis, laat ze zien hoe puur de menselijkheid is in tijden van oorlog, maar ook in tijden van verlies, decennia later.

MS & HC

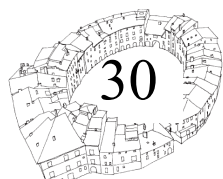
alledag'. Het is dus geen roman maar het zijn korte anekdotes en beschrijvingen. Herkenbaar zijn de scènes zeker. Sommige beschrijvingen van hilarische momenten of schandelijke genoegens bestaan maar uit één zin, maar zijn daarom zeker niet minder treffend of leuk. Piccolo beschrijft momenten van onverwachts, maar alledaags geluk. Als lezer herken je die gebeurtenissen, gedachten, en ook de dingen die hij zegt, al houd je die meestal voor je: 'Als je twee cadeaus krijgt is er altijd iemand die vraagt: "Welk vind je het mooist?" en dan antwoord je altijd: "Het zijn twee verschillende dingen." Of ze wijzen wanneer er een duidelijk verschil is tussen de twee cadeaus, naar het lelijkste en vragen: "En vind je dit mooi?" en dan antwoord je: "Het is iets totaal anders.'" Hilarische momenten komen ook veelvuldig voor, waardoor je je door het lezen steeds vrolijker voelt worden. Bovendien is het taalgebruik prachtig, en daarom alleen al is het een genot om dit boekje te lezen. Als kleine pareltjes spatten de mooi gekozen woorden van de bladzijden. De beschrijvingen zijn luchtig en vrolijkstemmend. Dit is een boekje dat uitermate geschikt is om er tussendoor af en toe even een stukje uit te lezen en het daarna weer even weg te leggen, je zit immers niet in een verhaal. Maar de scènes en gebeurtenissen die beschreven worden smaken naar meer. Het is een boekje om vaker in te kijken, staand voor de boekenkast weer eens glimlachend een scène of een zin te herlezen. Je staat weer stil bij het feit dat de kleinste, alledaagse gebeurtenissen en dingen verantwoordelijk zijn voor het mooiste, meest onverwachte geluk.

Ten slotte beleeft de Rome-kenner nog extra plezier aan dit boekje: bijna alle scènes spelen zich af in Rome, en in sommige scènes worden ook specifieke plaatsen en straatnamen genoemd. Als je op zoek bent naar iets vrolijks, luchtigs, moois, waarin je af en toe een stukje leest om kleine momenten van onverwacht geluk te ervaren, dan is dit werkje van Piccolo een aanrader.

Momenten van onverwacht geluk - Francesco Piccolo. Vertaling door: Miriam Bunnik. Verschenen bij: Wereldbibliotheek. 142 pagina's.

(Bron: <https://www.literairnederland.nl/recensie-francesco-piccolo-momenten-van-onverwacht-geluk/>)

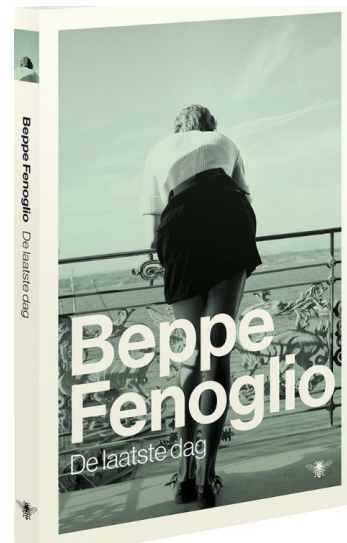

heid heeft geproefd. Het gemoed van Ettore – bezwaard door zijn geweten - hij heeft tenslotte landgenoten moeten liquideren - leidt tot lamelijkheid, tot conflicten in huis, vooral met zijn moeder. Tegenwoordig zouden we zeggen dat hij lijdt aan een posttraumatische stressstoornis. En meisjes, die zijn eigenlijk alleen met chaperonnes te bezoeken. (Maar hier trekt Ettore zich niets van aan, zoals waarschijnlijk alle jeugdigen in zijn omgeving elkaar stiekem ontmoeten. Hij spreekt met zijn geliefde Vanda af in de heuvels. Als de winter komt, zullen ze elkaar lang moeten missen.) Ettore heeft nog steeds een zwaar wapen onder zijn bed verstopt. Zijn vader heeft zijn zoon een baantje bezorgd bij de chocoladefabriek, niet als arbeider, maar op kantoor. Vlak voordat hij uiteindelijk toch naar binnen zal gaan, ziet hij de arbeiders en de kantoorlui bij de poort arriveren. En hij maakt rechtsomkeer, sluit zich aan bij een bende. Ettore verdient aardig aan wat bedreigingen - hij hoeft alleen zijn automatische wapen maar te laten zien -, aan enkele overvallen en het verduisteren van de ladingen van vrachtwagens. Maar de baas wil meer en gaat coke kopen van Fransen in de grensstreek. De criminaliteit wordt zwaarder en zwaarder.

En dan slaat het noodlot toe. Vanda is zwanger. Dat kan je een (dodelijke) aframmeling opleveren van de vader en de broers van het meisje of een gedwongen huwelijk. Het kan hem de kop kosten én het kan hem redden. Ettore realiseert zich dat hij iets heeft om zich volledig voor in te zetten. Van zijn gespaarde geld wil hij een pompstation kopen. Ondertussen zal hij eerlijke vrachten gaan rijden met een geleende truck van zijn baas. Is hem dit gewone leven gegund?

Beppe Fenoglio – *De laatste dag*. Vertaald door Piet-ha de Voogd en Mieke Geuzebroek. De Bezige Bij, Amsterdam. 142 blz.

(Bron: <https://www.tzum.info/>)

Morgenzee – Margaret Mazzantini

Margaret Mazzantini (1961, Dublin) is schrijfster en actrice. In 1994 debuteerde ze met haar roman *Il Cantino Di Zinco* (Het zinken teiltje), waarvoor ze de Campiello

Prijs en Rapallo-Carige Prijs won voor het beste debuut. In 2004 werd haar succesvolle roman *Non ti muovere* (Ga niet weg) verfilmd door haar partner Sergio Castellitto. In het voorjaar van 2014 verscheen haar korte roman *Morgenzee*.

Morgenzee is het verhaal van twee zonen en hun moeders: de Libanese Farid en zijn jonge moeder Jamila, en de 18-jarige Vito en zijn moeder Angelina op Sicilië. Het eerste deel gaat over Farid en Jamila, die in de zomer van

2011 uit Libië vluchten voor het bewind van Khadaffi. Na een zware tocht door de woestijn gaan ze mee op een boot met een groep andere vluchtelingen, hopen op een betere toekomst in Europa. Maar de boot is oud en er is niet genoeg benzine, water en eten. Al snel worden de passagiers ziek, wat Mazzantini uitvoerig beschrijft. Als

het drinkwater opraakt droogt Farid uit. Jamila hoopt dat haar zoon eerder zal sterven dan zij, omdat hij anders 'zou moeten voelen hoe eenzaam de zee is.' Het tweede deel draait om Vito en Angelina, die leven op Sicilië. Vito is net klaar met de middelbare school en weet niet wat hij wil gaan doen met zijn leven. Angelina overdenkt haar jeugd in Libië, waar ze woonde voordat ze met haar ouders moest vluchten naar Europa en de ontluikende liefde tussen haar en haar vriend Ali achter zich moest laten. An-

gelina kan het verleden niet loslaten en spendeert de meeste tijd met ronddwalen op het eiland en roken. Als ze de kans krijgt om terug te keren naar haar geboorteland grijpt ze deze. Samen met Vito's oma keren ze terug naar Libië, om te zien wat er over is van hun vroegere leven. Ze zoeken Ali op. Hij is een rijke man geworden, vriendelijk en knap, maar niet warm. Angelina weet zich geen houding te geven bij deze teleurstellende ontmoeting. Aan het einde van het boek komen de verhalen samen. Vito vindt een talisman op het strand en denkt aan de boten met vluchtelingen die hij eerder heeft gezien, met uitgehongerde passagiers. Niet lang daarna hakt Vito de knoop door en verhuist naar Engeland. Angelina moet haar leven alleen voortzetten.

Morgenzee vertelt een verhaal over families, liefde, oorlog en nostalgie. Mazzantini's oog voor detail schept een sfeervol en filmisch beeld van Libië en Italië. Dit komt door de afwisseling van verfrissende eenvoudige en poëtische zinnen. De levens van Farid, Jamila, Vito en Angelina vormen een zwaar verhaal: ze worden allen geteisterd door oorlog en verlies. Maar vooral de moeders zijn sterk en levenslustig, ook als ze zonder hun zonen verder moeten. Jamila houdt haar stervende zoon vast en zingt voor hem. Als Vito is vertrokken maakt Angelina haar huis schoon: 'Ze leefde nog. Het was natuurlijk alleen maar angst geweest.' Die kracht en hoop inspireert de lezer van het boek: ook ik kan het leven aan.

Morgenzee - Auteur: Margaret Mazzantini, vertaald door: Miriam Bunnik en Mara Schepers Uitgeverij Wereldbibliotheek. Aantal pagina's: 125.

(Bron:

<https://www.literairnederland.nl/recensie-margaret-mazzantini-morgenzee/>)

Momenten van onverwacht geluk – Francesco Piccolo

Een klein boekje, met een illustratie van een kopje dampende koffie op de omslag. Het doet lieflijk aan. Dat belooft wat, al voordat je het hebt opengeslagen. De achterflap vermeldt dat de auteur 'met gevoel voor humor herkenbare scènes beschrijft, vrolijk stemmende gebeurtenissen, schandelijke genoegens en hilarische momenten uit het leven van

